

447

G133

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 133

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 133

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 133

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
447 G 133

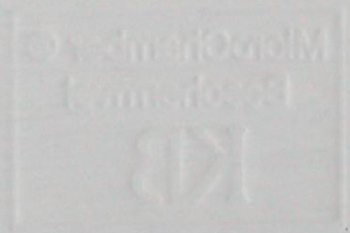

W 447
C 12
TER
G
STAN
B
L 3
Gijp

By d...
den

W 447
G 133

5

H E T
E R A N D E R L Y K
G E V A L ,

O F

T A N T V A S T I G E L I E F D E ;

B L Y S P E L .

L'AMOUR PEUT TOUT.

Gespeelt op d'Amsterdamsche Schouwburg.

Den tweeden Druk.

T E A M S T E R D A M ,

By de Erfgenamen van JACOB LESCAILJE, op
den Middeldam, naast de Vischmarkt. 1697.

VERTOONERS.

Koning van Napels.

Karel, onbekende Prins van Napels, verliefte op *Margareta*.

Frederico, 's konings Neef.

Porcia, 's konings Nichte.

Margareta, onbekende Princes.

Albano, adelyk Landman.

Leonido, zyn zoon, verliefte op *Margareta*.

Arnesto, Napolitaanschen Graaf.

Lodovico, Napolitaanschen Marquis.

Leonoor, Staatjuffer van *Porcia*.

1, 2, 3, 4, *Raatsheeren*.

Mengo, Karels dienaar.

Klarette, Mengos zufter.

Pagie des Konings.

Pagie van de Prins.

Voorts gevolg van Hoffstoet en Jagers.

Het Tooneel is in en omtrent Napels.

HET

H E T 3
VERANDERLYK GEVAL,
O F
STANTVASTIGE LIEFDE.

E E R S T E B E D R Y F.

*Koning. Frederico. Porcia. Arnesto. Ludovico. Raats-
heeren en gevolg.*

Kon. **N**U ziet men eind'lyk wat den hemel had
beslooten;
Na zo veel jaren kryg, en zo veel bloet
vergooten,
En d'armen onderdaan te jammerlyk ge-
plaagt,

Daar Napels tot ons leet 't gevoelen noch af draagt;
Dat al t'ellendig zoo veel wreetheid most bezuren
Van mynen broeder, nu gestraft ter goeder uren
Voor al zyn dwinglandy en openbaar geweld.

Ik vind' my op myn troon gelukkig weêr herstelt.
Doch om dat veel van myn trouwhartige onderzaten
Niet weeten waarom ik myn Ryksstoel heb verlaten,
Behalven dat ik noch een zaak van groot gewigt
Hun kenbaar maken wil, zo vinde ik my verplicht

U alles dezen dag in 't brede te verhalen,
Op dat de blyde zon van eendracht eens haar stralen,
In dit ontruste Ryk, met heerlyker schyn

Mag schieten, tot geluk van die ons gunstig zyn.

Fred. De Vorst die volg zyn wil, wy luist'ren met verlangen.

Porc. En wachten vreugdig zyn gebooden staag t'ontfan-
gen.

Arn. De nyt en oproer zwicht op 't Koninklyke woort.

Lud. Zo bloei de vreê! uw lof werde aan't gestarnt gehoort.

A 2

Kon.

4 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kon. Myn Vader Karel, die gelukkig deze Staten
Voor my beheerde, had twee zoonen nagelaten,
Prins Henrik nevens my gebooren t'eender dragt,
Doch tegenstrydig in natuur reets voortgebragt;
Want wy al worstelend' het werelts licht genoten,
Als op die zelve tyt ons moeders oogen sloten,
Die't leven liet zoo haast zy ons het leven gaf.
Myn Broeder die wies op in hoogmoet, hy was straf,
Wellustig, had al't geen daar uit iet quaat kan spruiten,
Daar ik in tegendeel my nimmer ging te buiten;
Ik had zachtmoedigheid en ootmoet tot myn wit.
De toorn had myn gemoed nooit zonder reën verhit.
Ik won elks hart door deugt, en volgde't spoor der ree-
den.

1 *Raatsb.* Wy weten hoe de Vorst op's vaders troon quam
treeden,

Bevestigt na zyn dood van Adel en gemeen:
Hoe veel oproerig graau hier over niet te vreên
Van Henrik opgeroît, om met hem aan te spannen,
U zochten van uw ryk en erfstoel te verbannen.

Kon. Gelyk't gebeurde, want zy kreegen op een dag
Myn kroon, en kroonden hem na't winnen van een slag.
Toen kon Rechtvaardigheid by't volk geen plaats meer
vinden;

Zyn vyanden voor dees, dat waren nu zyn vrienden.
Ik vluchte en redde my noch naulyks van de doot,
Met vrouw en zuster beid': hoewel in barens noot,
En schier op't uiterste, doch quamen noch gelukkig
In onbekent gewaat in't naaste dorp; hoe drukkig
Viel ons die ramp! hoe droef valt die gedachtenis!
Albanoos wooning, die niet ver van daar en is,
Was onze schuilplaats. 'k moest my op zyn trou betrou-
wen:

'k Beval hem in der yl de droef en zwangre vrouwen;
En liet hun daar, wyl ik om uitkomst voor haar bad.

2 *Raatsb.* Den wreeden broeder, die uw dood gezworen
had, Ver-

OF STANTVASTIGE LIEFDE.

5

Vervolgde fluks de Vorst tot in de minste hoeken.

Kon. Dies moest ik beeter luk op vreemden bodem zoeken.
'k Gaf my na Duitsland toe: maar was noch nauwelyk
Vol rouw gekoomen op de grenzen van myn Ryk,
Of ik vernam reets, dat myn bedgenoot in 't baren
Met haare zuster vol van finart gestorven waren.
Dit voede myn verdriet, en hiel myn hart beducht,
Niet weetend' of ik had te hopen op een vrucht,
Daar ik de moeder dus ontydig weg zag rukken.

3 *Raat.* O los geval! gy geeft wel hondert ongelukken
Voor een geluk, en leert ons kennen dat in smaat
Of noot geen vrinden zyn, noch eenig toeverlaat.

Kon. Dit bleek aan my, die toeh van yder wierd vertreeden.
De zon had twintig jaar den aartkloot omgereeden
Van 't oosten tot het west; en met zyn goude glans
Den dag verquikt, dat ik als balling (eer de kans
Wou keeren) zwerven moest. Toen d'hemel wiert be-
wogen

Om Henriks dwinglandy niet langer te gedogen;
En my te helpen door de hulp der Duitse macht,
Tot ik hem overwon en eind'lyk t'onderbracht.

4 *Raat.* Gy waagde slag op slag, daar meenig om moest
zuchten,

Tot dat de Vorst zyn heir lafhartig heen' deed' vluchten,
En als beschermmer en hanthaver van zyn recht,
Hem eind'lyk zelf verwon in openbaar gevecht.

1 *Raat.* Wat gy hebt uitgestaan dat kunnen wy getuigen,
Eer dat men Napels weêr zag voor uw wille buigen,
Daar gy ten tweede maal met zegen zyt gekröont
Door 't Goddelyk bestier, dat altyt deugt beloont.

Kon. Nu wensten ik niet meer te weten voor myn sterven,
Als wie dat na myn doot myn Ryk en kroon zal erven;
En of myn gemaalin, die nu hier boven leeft,
Een erf voor deze Staat ons naagelaten heeft.

2 *Raat.* Albaan, de schutsheer van uw waarde Koninginne,
Leeft hier by 't naaste dorp, die zal uw droeve zinnen

A 3

(Ge-

6 HET VERANDERLYK GEVAL,

(Gelyk wy hopen) haast verlichten van de smart;
Die zo veel jaren u gelegen heeft op 't hart.

Kon. 'k Heb daarom tot de jagt nu alles ree doen maken,
Om eens uit dit verdriet en twyffel te geraken.
Geeft ons den hemel nu dat ik een Zoon bejaag,
Ik hem met Porcia myn kroon en Ryk opdraag;
En zo daar tot myn luk een dochter werd gevonden,
Werd Frederico door de trouw met haar verbonden.
Doorluchte Neef en Nicht, ik wenste wel gelyk
U op te offren elk een machtig koninkryk;
Want uwe deugd verdient ter kroon te zyn geboren.

3 *Raat.* Het schynt den hemel heeft het anders nu bescho-
Die zonder uitstel door Albaan ons zal doen zien (ren,
Wie dat op Napels troon zal heerschen en gebiën.

Kon. Gy heeren, dit 's 't geheim tot noch toe u verborgen!
Dit is het dat myn ziel bekommert hiel met zorgen!
Dit is de hoop, die my alleenig aamtogt maakt!
Dit is de rust en troost, daar myne ziel na haakt,
Nu ik ten einde loop van 's levens hoge jaren.

De 4 Raatsb. Den hemel wil de Vorst en zynen nazaat spa-
Fred. „O vreemde toeval! (ren,

Porc. „Meer als wonderlyk verhaal!

Fred. „'k Ben reeds vol zorgen.

Kon. Kom, en voeg u al te maal
Aan myne zyde, ik wil op 't braafft dees jagt vereeren.

Porc. Wy volgen heel vernoegt zyn Majesteits begeeren.

Arne. Indien uw erfgenaam, doorluchtig Vorst, noch leeft,
't Is billik hy de kroon van u te wachten heeft. (ven,

Kon. Eer Phebus duikt in 't west en wy zyn schynfel der-
Zal Napels weeten wie dit Ryk na my zal erven.

Porc. „'k Ben koninginne vind de vorst na wens een zoon.

Fred. „En zo 't een dochter is, krygt Frederik de kroon.

Porc. O hemel! het moet al na uwe wil geschieden.

Kon. Elk maak zich voort gereet op 't koninklyk gebieden,
En kom op 't prachtigst zich vertoonen op dees jagt.
Dat al wat noodig is in haast werd bygebragt,

Ik,

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 7

Ik zelf ga voor, om dit gewenfte wilt te jagen.

Arn. 't Wert al in yl volbragt na's Vorsten welbehagen.

*Mengo vluchtende, wort van Leonido met een pook vervolgt,
die van Margreta wert gestut.*

Mar. **H**Ou! Leonido, toef, waar heen! wat ongeval?

Leon. **L**aat los, want Karel door myn hant nu ster-
ven zal,

Doch eerst dien koppelaar.

Marg. Zyt gy berooft van zinnen?

Men. O moort! waar berg ik my?

Leon. Hy laat u te beminnen,
Of sterf met recht. en deez'....

Men. Och, hemel! wat voor raat?

Ontloopen kan ik niet; myn leven dat bestaat

In 't houden van Margreet, myn doot in los te laten.

Leon. Laat los, ondankbare!

Marg. Wat kan zyn doot u baten?

Leon. Genoeg, doch Karels meer.

Marg. Uw gramschap doch beftiert.

Leon. Nu hy van u, gelyk een afgodt, wert geviert,

En ik veracht, gehaat, ter noot vol smart kan leven,

Zoo moet zyn sterven aan myn doot verlichting geven;

Op dat myn bange ziel, die na de doorsnik hygt,

Eer datze my verlaat, een weinig aamtucht krygt.

Marg. Bezadig u.

Leon. Laat af!

Meng. Och, help! ik ben verlooren!

Hy wil my, zonder eens myn biegt voor 't lef te hooren,

Na d' andre werelt gaan verzenden.

Leon. 'k Ben vervult

Van minnenyt en wraak, en raas van ongedult.

Karel ziet haar, en luistert.

Kar. „Ach! 'tis myn Margareet.

Mar. Gewis gy zyt bedrogen.

Kar. „Met Leonido, laas! wat moet ik niet beoogen.

8 HET VERANDERLYK GEVAL,

Mar. 'k Heb Karel nooit bemind.

Kar. „Wat hoor ik?

Mar. En veel min
Zal ik hem minnen.

Kar. „Zyt gy dan zo licht van zin,

„Daar gy zo dikmaal my uw eigen helft gingt noemen?

Mar. Verbant die vrees, en veins, en wild u toorn ver-
bloemen.

Leo. Bedriegd myn minnenyt my dan zo reis op reis?

Mar. Hoe! twyffelt gy?

Leo. Met reên.

Mar. Voldoet u door een eisch.

Kar. „Na't schynt zo zoekt zy hem met woorden weêr te

Mar. Zeg of ik Karel lief? (païen.

Kar. „Hoe kan die weerhaan draien!

Mar. Spreek, Mengo, zwygt gy nu?

Leo. Blyf staan, waar wilt gy heen?

Men. Waar heen? na de barbier.

Leo. Wat oorzaak? om wat reên?

Heb ik u dan gequetst?

Men. Wel hoefje dat te vragen?

Ik zal 't litteiken licht voor al myn leven dragen,

En voel my by myn rug wel degelyk gewont,

Zie vry, ik ben alreê....

Leo. Wat raast gy? zeg terstont

Of Margareet hem mind.

Men. Zou zy hem niet beminnen!

Mar. Wat zegt gy, Mengo?

Kar. „'k Ben nau meester van myn zinnen.

Men. Wat vraagt gy my na't geen gy zelfver beter weet.

Kar. „Ontkent gy dus uw liefd', zo is myn liefd' my leet.

Mar. Hoe weet gy dat ik hem bemin?

Men. Hoe zou ik 't weten?

Kar. „Ik sterf van achterdocht.

Men. Ik zag u lef gezeten

By Karel aan dees beek, in zoete redenstryt,

Van

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 9

Van liefden en van trouw en aangenaam verwyrt,
Dat toen zo lieffelyk gewrooken wierd met kussen.

Mar. Hy weet niet wat hy zeit.

Men. Ik docht een bort daar tuffen,
Eer dat door 't zoenen hier de zaaken varder gaan.

Mar. „Is't moog'lyk! kan hy dan myn teekens niet verstaan.

Leo. Wat hoor ik al?

Men. Zy heeft hem gift'ren voor myn ogen
Omhelst.

Leo. O min! wat moogt gy niet door uw vermogen,
Nu dat gy door uw kracht der maagdenplicht ontaart?

Mar. Zyn vrees die doet dat hy in als de waarheit spaart.

Leo. Bedrieglyk veinzen? wat hebt gy al list van node?

Men. Ook schreef zy noch aan hem.

Mar. Hoe weet gy zulks, gy snoode?

Men. Om dat ik van den brief bestelder ben geweest.

Wat zegje daar op? he....

Leo. Nu is hy niet bevreesd.

Mar. 't Verstant dat is hem weg, wat helpt hier 't wederleg-

Leo. De spyt verhit myn toorn. (gen.

Men. 'k Vergat u noch te zeggen

Hoe ik haar deze nacht beide in een kamer vond,

Gestrengelt arm in arm, gelegen mont aan mont. bin.

Mar. Dat liegt den schelm, ik zweer hy my t'onrecht be-
tichten.

Leo. En echter kan ik daar myn smart niet door verlichten,
Rechtvaardige yver kruipt myn leden door en door.

Mar. „Ik veins nu, op dat hy myn Bruigom niet vermoor.

Verband doch uit uw geest die ydele gedachten;

Ik liefde Karel nooit, en zal zyn liefd' nooit achten,

Gy hebt alleen gepeilt het diepst van myn gemoet,

't Is nodeloos dat gy door wraak uw leet verzoet.

Kar. „Dit 's niet geveinst, maar ernst

Leo. Myn ongedult te toomen

Valt pynlyk voor myn hart, met wraaklust ingenomen.

Dan evenwel de hoop die gy myn liefde geeft,

A 5

Ver-

10 HET VERANDERLYK GEVAL,

Verdelgt haar smart, en maakt dat myne ziel herleeft.

Mar. 'k Verzeeker u daar van. gy moogt myn woort betrouwen.

Leo. Hoewel verandering is eigen aan de vrouwen,

En dat men tusschen haar en ongestadigheid,

Geen onderscheit en vind, hoe nau het werd bepleit.

'k Stel my dan noch gerust: vaar wel myn welbehagen.

Vergeeft myn klagt, uw schoont' was oorzaak van myn klaagen. *Leo. binnen.*

Mar. Vaar wel!

Kar. „Geen menschelyk gedult was oit zoo groot,

„Die dees vergifte smaat, veel arger als de doot,

„Kon wederstaan, de ziel die voelt te groote smarte,

„'t Is billik dat myn mont verlichting geef aan 't harte.

„Ik zeg hy weet van liefd', veel min van minnenyt,

„Die zulke een hoon vergeet, en zoo veel leet verbyt.

Mar. Ik zie daar gins myn hart.

Kar. „O groote trouwloosheden!

Mar. 'k Zal nad'ren, en met hem myn onlust wat vertreden.

Myn Heer, myn Karel, Lief, myn vreugt, hoe dus ontstelt?

Myn troost, myn halve ziel, wat is 'er dat u quelt?

Zyn sprakelooze tong schynt als een ys bevoren.

O Hemel! wat is dit? dit komt my vreemt te voren!

Beoogt my Karel, ach! hoe zal ik dit verstaan?

Dus onbeweeglyk als een rots! wat gaat my aan?

Zyn ogen niet op my als vuurge stralen schieten.

Spreek doch, myn Hart, ik bid.

Kar. Onlydelyk verdrieten!

Mar. Hoe! voelt myn Engel iets?

Kar. Ik voel, ô snode Vrouw!

Een achterdocht die my bezwaart met naberouw;

Een pyn die my vertoornt, een toorn die my doet schrikken,

Een schrik die my vermoort op elke ogenblikken,

Een moort die my ontstelt, en een ontsteltenis,

Die my steeds hoont met hoon die my onlyd'lyk is,

Mits

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 11

Mits zy myn ziel met angst en pynen ſtaag verzellen,
Beken nu zelf of ik geen reën heb my te quellen.

Mar. Plaagt u de minnenyt, Beminde, zyt gy dol?

Kar. Verraderes! hoe vals ſpeelt gy geveinfte uw rol!

Mar. Hoe zegt gy zulks, myn Lief, en prangt myn ziel
met lyen,

Daar gy myn liefde kent?

Kar. Ik ken uw veinzeryen,
Bedriegfter, vol van liſt, myn oogen zagen hoe
Gy Leonido ſtreelde, en wierd die luſt niet moe.
Hy leeft in uwe gunſt, daar ik veracht moet leven,
De bloemen zouden zelf getuig'nis konnen geven,
Van myne trouwe min en uwe trouwloosheit,
Ten zy Auroras komt, die zelf myn ramp beſchreit.
Haar rukte van haar ſteel en deedze zoo verdwynen,
Op datze meê hun deel gevoelen van myn pynen.

Mar. 'k Bid, luiffter en bemerk.

Kar. Zwyg ſtil, en laat my ſtaan,
Eer ik tot wraak dit ſtaal doe door uwe boezem gaan,
Hoewel het beter waar dat het myn hart doorgriefde,
Waar gy uw woonplaats houd door myn oprechte lief-
Op dat ik door myn doot betalen mogt de ſchult (de,
Dat ik u heb gelieft, en van myn ongedult;
Zoo kreeg ik ſtervende de naam van trouwe Minnaar,
En gy van valsche Vrouw.

Mar. Zyt doch uw zelfs verwinnaar,
Hoe! wert gy zinneloos? ey Karel, hoor my doch!

Kar. Laat af, Sireen! die door uw toverend bedrog,
Gelyk een Crocodil door overvloet van tranen,
Myn ziel belaagt, ik zal myn zelven nu gaan banen
Een weg tot vryheit, om eens van u af te zyn.

Mar. Het is niet als gy meent, myn Karel, hoor na myn.

Kar. Ontken vry't geen ik zelf gezien heb met myn ogen,
Waar door ik roereloos, gelyk als opgetogen,
My zelfzo miſte dat ik my niet wreken kon
Van hem en u gelyk, vermits myn hart begon

Te

12 HET VERANDERLYK GEVAL,

Tetwyflen wie aan my meest oorzaak had gegeven,
Uw ontrouw, of zyn min, die u had aangedreven.

Mengo.

„**Z**Acht, is dat Karel niet? nu is 't al weer verbruit;
Zo hy my ziet, zo ziet het voor my deerlyk uit.

Kar. Zyt gy, verrader, nu den koppelaar geworden
Van Leonido? zeg my datelyk, wat porden
U hier te komen? eer 'k u hals en beenen breek.

Wat brengt gy uit zyn last aan Margareta? spreek.

Men. Niet, zeeker Heer, ik breng waarachtig niet met allen.

Mar. Gy brengt uw dwaasheid meê, laat die u weêr ont-
vallen.

Men. „Zy belgt haar voor gewis dat ik flus heb gezeit,
„Hoe dat zy Karel mind, 't moet anders zyn gedreit.

Kar. Zeg, mind zy Leonid'?

Men. Voorzeeker boven maten,
Zy zou om hem alleen veel andre wel verlaten,
Dat weet schier ieder een.

Kar. 't Is wel, trouwloze! ik ga.

Mar. Ei hoor myn onschuld eerst, myn Lief, en ga daar na
Als 't u gelieven zal.

Kar. Uw list en veinzeryen,
En zullen my niet meer gelyk tot noch doen lyen.

Mar. Beminde! blyf.

Kar. 'k En wil.

Men. „Nu ik hier d'oorzaak ben
„Van deze twist, is 't best dat ik myn zelf ken;
„Daar's Leonido ook; hier vielen lichtelyk slagen.

Mengo binnen.

Leonido.

Mar. **N**U zult gy, Karel, zien de liefd' die ik u drage,
Hoewel dat d'eerbaarheid met myn gedachten
pleit,

't Is nodig dat myn tong meld wat op 't harte leid.

Gy

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 13

Gy snode, die de glans van myn oprechte minne *aan Leonide.*
 Zoekt te benevelen, tracht niet op my te winnen,
 Weêrhoud u tochten vry, myn ziel is voor u doof,
 Ik heb uw geest gevoed met louter bygeloof,
 Alleen om Karels wil, dat gy hem niet zoud deeren
 Door dullen yver, dit kon my de liefde leeren;
 Ik achte niemands liefde als maar de zyne alleen,
 Zint dat wy door haar kracht veranderden in een.
 Wat hem nu deerd, deerd my, zyn vreugden zyn myn
 vreugden.

De kuifche min geeft ons vernoegt voor deugden deug-
 Dies laat vry af; want 't is onmoogelyk dat ik (den:
 U lieven kan of zal: myn hart dat heeft een schrik
 Voor 't licht veranderen dat veel zo weinig achten.
 Eer zal de blyde zon in 't oosten gaan vernachten,
 En teld men al 't gestarnt des hemels te gelyk,
 En peild de zee op 't diepst, eer ik van Karel wyk.
 Wild gy noch meer, myn Lief, om u te vergenoegen?

Kar. 'k En weet wat dankbaarheên op zulke woorden voe-
 Die krachtig zouden zyn te tuigen na myn wil (gen,
 Wat ik u schuldig ben. Myn Lief! dies zwyg ik stil,
 Als overtuigt, en bid dat gy my wild vergeven.

Mar. 't Is al geschied, myn hart.

Leo. Myn geest, door spyt gedreven,
 Beoogt uw hoogmoet, en betracht myn groot gedult,
 Die my met smaat veracht, en straft my zonder schuld.
 Ik duchte reeds voor lang dat my dit zou gebeuren,
 Dan by den hemel 'k zweer, gy zult dees daat betreu-
 ren,

Als ik u na verdienst zal straffen, door de dood
 Van dees verrader, die onwaart uw liefd' genoot.

Kar. Uw dreigen dat verftrek u zelve tot bedroeven;
 Gy zult wat dat myn toorn vermag in 't kort beproe-
 ven.

Leo. Myn vroomheid is zo groot beroemt, en myne kracht,
 Dat ik om u te doên het itaal niet nodig acht;

De

14 HET VERANDERLYK GEVAL,

De naagalm is genoeg van myn doorluchte daden.

Kar. Betoomt uw dwaasheit doch, die u veel meer zal schaden,

Als al uw vroomheit helpt, op wint en waan gebout.

Leo. In 't worst'len moet den beer, hoe wreet, hoe dul, hoe stout,

In 't end zich buigen voor myn hande en sterke strikken.

Wat zoud gy dan....

Kar. Den leeu, hoe woest en bits, moet schrikken

Voor my als voor de doot, en vluchten ang en schuw,

Ten boschwaart op myn stem; en ingeval ik u

Slechts in myn armen gryp, zal ik u zoo benouwen,

Dat gy ter nauwer noot u ziel zult konnen spouwen.

Leo. Spot zoo gy wilt, ik zweer u sterf-uur is naby.

Kar. Of d'uw'; 't zy een van twee, ik acht geen snorkery.

Mar. Waant Leonido tot zyn oogmerk te geraken

Door Karels doot? daar niet als hy, my kan vermaken?

Neen! weet dat ik door liefde in zyne boezem woon,

En als gy hem vermoort, zult gy my mede doôn.

Myn ziel mint Karels ziel, zyn wil is myn vernoegen,

Hy sterf of leef, gelyk 't den Hemel dan wil voegen,

Ik ben gerust, als ik een nootlot en een pyn

Met hem in liefde of leet maar mag deelachtig zyn.

Wat d'een geniet en kan den andere niet derven,

Alzoo wy moeten beide of geen van beide sterven.

Kar. Vrees niet, myn Lief, 'k bevry ons zelve door dees

U laat ik voor dees tyt, lafhartig onverstant, (hant:

Mits gy voor my te zwak valt om uw kracht te tone,

En ook niet waardig om te sterven voor dees Schone.

Leon. Toef maar, vermeetlen zot.

Mar. Myn lief! gaan wy van hier.

Kar. Hoogmoedige! 'k verwacht u strak voor het rapier.

Leon. Het is my lief, daar 's niet als dit dat ons kan rechten.

Leonido binnen.

Mar. Zy gaan vertorent weg, en zullen lichtlyk vechten.

Myn Karel, blyf by my, wat onvoorzichtigheit, Heeft

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 15

Heeft nu tot ons bederf den eersten steen geleit!
Ik dien 't Albano aan, om onluk voor te komen.
O liefde! spoei myn gang: de tyd dient waargenomen.
Binnen.

T W E E D E B E D R Y F.

Leonido en Karel vechtende.

Kar. **N**U zult gy, snode, zien dat gy vergeefs myn kracht
En myne vroomheid fart.

Leon. Ik heb die nooit geacht,
Veel min gevreeft, kom aan, den degen moet ons scheide.

Kar. Zo doetze, 't is myn wens.!

Margareta en Albano.

Mar. Ik zie haar ginder beide,
Zy zyn reets hant-gemeen, ach! hoe ben ik begaan!

Alban. Houd' Karel! Leonid'! wat dulheit gaat u aan?

Leon. Myn ziel die brant van toorn, ik kan geen antwoord
geven.

Alban. Hoe staat gy dus verwoet malkand'ren na het leven,
Daar gy te zamen zyt als broed'ren opgevoet?
't Is schant, bevredig u, en ziet wat dat gy doet.

Mar. Myn Karel! laat doch af.

Kar. 'k Zal my gehoorzaam toone;
Myn Lief, stel u geruft.

Alban. Myn zoon, gy mint dees Schone
Vergeefs; want na ik speur is haar genegentheid
Met hart en zin alleen op Karels liefd' geleit,
Dies.... maar wat's dit: ik hoor gerucht van volk en
honden?

Mengo.

Mengo. **D**E Koning nadert ons, zyn stoet, voor uit ge-
zonden,

Is al een deel in 't dorp, en maken daar goet fier,
't Zyn zulke ruige maats, ze drinken wyn en bier

Of

16 HET VERANDERLYK GEVAL,

Of't water was, de Waart die doet schier niet als tappen,
't Scheelt haar niet of zy't half of heel door 't keelgat
lappen,

't Is maar tap vol, haal meer, dat's uit, dat leit 'er in:
O dat gepeupel is zo vrolyk in haar zin.

Alban. Nu't zo gelegen is, laat ons met yver pogen
De Vorst vermaak te doen, na ons gering vermogen:
Voorts wat hier tussen u en Karel is geschied,
Dat blyf vergeeten; twist en tweedracht dient hier niet.
Nu deze blyde dag na wens ons komt verschynen,
Zal uwe haat en al myn zorg wel haast verdwynen. *bin.*

Koning. Arnesto, en Hofstoet op de jagt.

Kon. **G**Y zaagt hoe Porcia, met onverschrokken hart,
Haar jagt-lust boete, die de moet der mannen tart,
Tot schrik in't naar gebergt voor d'ongetemde dieren.
Wat lauwerier kan meer met roem haar jagt-spriet
fieren,
Als dat zy't groene veld met purper heeft geverft
Van zulk een wreed gediert, een lof die nooit versterft.

Frederico. Porcia. Leonoor, en gevolg.

Arnest. Zy naadert, groote Vorst! met mannelyke schree-
den.

'k Zie Frederico vol van moet haar zyd' bekleeden.
Zy als Minerf, en hy den wakk'ren Mars gelyk,
Sieraden aan uw kroon, Pilaren van uw Ryk.

Fred. Zyn Majesteit vergun dat wy uw handen kussen.

Kon. Zyt welgekomen beide; om ons verlang te blussen
Zo komt gy recht van pas, 't gebergt is zelf verheugt,
O schoone Porcia, volmaakt in alle deugd,
Waar gy de groente raakt doet gy een bloemtje groeijen,
Als d'aangename lent die tak en telg doet bloeijen.

Porc. Ik toon my dankbaarlyk voor zo veel gunst en eer
Van zyne Majesteit.

Kon. Myn Nichte, zet u neêr,

En

En rust wat néven my in schaduw van dees eyken,
Diens dichte takken zoo verwart malkaâr bereyken,
Met strikken dicht door een van weelig klimopblad.

Porc. Niets dat ik voor het oog vermaakelyker schat,
Als dichte lommer aan de kant van beek of stromen.

Kon. Men toef hier voor een wyl, want ik heb voorgeno-
Hier te verwachten myn geluk of ongeval; (men
Albaan op ons ontbod hier daat'lyk wezen zal,
Om ons gemoet in 't ent van twyffel te verlichten.
Gy, Frederico, wilt ons midlerwyl berichten
Hoe dat nicht Porcia, die wakkere Amafoon,
Dit schriklyk lantgedrocht zoo mannelyk kon doôn,
Dat schier onmooglyk schynt.

Fred. Na dat wy met ons beide
De Vorst verlieten, en met volle spoorslag scheide,
Vertoonde zich, niet ver van deze beek, om hoog
Op eenen boom een beer, zoo yslyk in myn oog,
Als ik 'er oyt een zag; hy kauwde tak en basten,
Schuimbekkende als een leeuw, verhongert door lang
vasten,

Mevrouw hem ziende, lost haar bus in yl, en raakt
Hem tot in 't ingewant, dat hem verwoeder maakt;
Dies schiet hy toe, en meent zyn zelve haast te wreken,
Begint zyn grove keel vervaarlyk op te steeken,
Dat bos en berg weêrgalmt, hy recht zich over ent;
Wanneer dees Schoone voort den teugel derwaarts
went,

En gaat hem 't jagtzwart fluks ter open keel induwen
Met zulk een kracht, dat hy op 't velt zyn ziel moest
spuwen,

Eer ik of iemand van myn jagers was gereet
Om haar t'ontzetten; doch groot-achtbre Vorst, ik weet
Dat haare schoonheit, die geen roemen heeft van node,
Hem eerder als haar bus of zwaart heeft kunnen doden,
Gints legt het roofziek dier, verstikt in 't wreede bloet.

Kon. Roemwaardig is uw daat, roemwaardig is uw moet,
B O dap-

18 HET VERANDERLYK GEVAL,

O dappre nicht , niet vreemt dat veel uw weêrliefd' ver-
Die zelf Diaan gelykt rontom in deze bergen (gen,
Porc. Al t'overvloedig is den lof die gy my geeft,
Kloekmoedig Vorst en heer.

Kon. Te weinig. al wat leeft,
De werelt , die u kent , zal uwen roem verkonden.

Lodovico.

Maar daar komt Lodewyk , die ik heb heen gezonden
Om aan Albano te verwittigen , hoe wy
Verlangden hem te zien , zyn aangezicht staat bly
En welgemoet ; ik hoop ons is geluk beschooren.
Marquis , hoe is 't , Marquis ? staat ons wat goets te hoo-
Hebt gy myn last volvoert ? (ren ?

Lod. O ja ! genadig Heer.
Het heele dorp dat juigt van blytschap , nu zy d'eer
Genieten van de Vorst gelukkig hier t'ontmoeten.
Albano komt voor uit zyn Majesteit begroeten ,
Met al zyn huisgezin , die , in het hart verheugt ,
Hoe waart uw komst hun was betoonden door haar
vreugt.

Daar komenze , gereet zyn Majesteit t'ontfangen ,

Albano. Karel. Leonido. Margareta. Klarette.
Mengo. en gevolg.

Kon. **M**Yn vrient Albaan , hoe lang deed' gy myn ziel
verlangen ,

Die nu vernoeging hoopt door een gewest bescheit.

Alb. Ik kus de voeten myns doorluchte Majesteit ,
Diens komste wy vergeefs zoo veele jaaren wachte ,
En wens hem eeuwig heil en al daar hy na trachte.

Kar. Dat tyt noch nyt zyn kroon in eenige onrust breng.

Mar. Zyn ramp en ongeval den hemel noit geheng.

Leon. Die doet zyn leven en geluk veel jaren duren.

Alb. Tot schrik der vyanden , en vreugt der bontgeburen.

Men. Dat wens ik alles ook , en dan noch tienmaal meer.
Wel

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 19

Wel Klaar, en spreekje niet?

Klar. Ik ook, genadig Heer.

Kon. Staat al te zamen op, myn trouwe en waarde vrinden.

Gy zult ons staag tot u met gunst bewogen vinden.

Alle. Dank zy zyn Majesteit.

Fred. „Wat overschoone maagt!

Porc. „Wat braver jongeling!

Fred. „In als zy my behaagt.

Porc. „Zyn wezen heerlyk is.

Kon. Nu zegt ons, zonder toeven,
Albano, 't strekt ons tot verblyden of bedroeven,
Of Napels kroon by u een wettige erve heeft?

Alb. Een, die door 's hemels gunst tot u genoeg leeft.

Kon. Verhaal dan kort wat dat hier voorviel na ik scheide.

Alb. Uw Zuster en Mevrouw de Koningin, die beide
Nu boven het gestarnt haar plaatze gaan bekleên,
Die bleven na de Vorst, gelyk hy weet, by een,
Vervloekende bedroeft de wreetheit van hun broeder.
Ik was die tyt alleen haar eenige behoeder,
Hoewel het nootlot my beroofden onverwacht
Van dit geluk, wanneer ik 't minste daar om dacht,
Uw zuster de Princes die bracht na twalef dagen
Een dochter voort, na 't schein noch niet geheel vol-
dragen,

En stierf met haare vrucht, die 's werelts licht nau zag.

Mevrouw de Koningin, uw Echtgenoot, gelag

De tweede dag hier aan, en liet 'er meê het leeven,

Na dat zy Napels had een jonge Prins gegeven,

Die ik op deze plaats zorgvuldig heb gevoed,

En voor de dwinglandy uws broeders zoo behoed.

Ik dorst aan niemant ooit zyn grootheid openbaren.

Kon. Zeg wie het is van beide, en help my uit bezwaren.

Alb. Deze is het, groote Vorst; dees Karel is uw zoon;

Zyn Hoogheit nader vry.

Kon. O steunfel van myn kroon!

Myn zoon! myn erfgenaam! wat vreugt is 't ut'ontmoe-
ten.

B 2

Kar.

20 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kar. Ik kus eerbiedig, Heer, uw Koninklyke voeten.

Kon. Ach! dat ik u omhels, staat op, myn Karel, ryft;

Dank zy den hemel die ons dit geluk bewyft.

Fred. „Dees Karel komt myn hart met zoo veel smarten
grieven,

„Als deze Schoone my doet op haar schoont verlieven,

„Ik zieze bey met pyn, zy roven my gelyk,

„Den eenen van myn ziel, den ander van myn Ryk.

Porc. Gelukkig is de uur die ons na wens verlichten.

Kar. Fortuin en vrou Natuur my met haar gunst verpflich-

En zoeken my met luk te vleien even zeer: (ten,

Dees geeft aan my een kroon, en die een vader weer;

Doch kon ik een van beid' na haar waardy belonen,

Ik zou my aan Natuur het meeste dankbaar tonen.

Kon. Gy toont uw kloek vernuft, myn zoon, 't is wel gezeit.

Fred. Ik ben den eerste Prins, die zyn gehoorzaamheit

En plicht u off'ren komt, en kus zyn Hoogheits handen,

Hy leve lang, tot vreugd van ons, en heil der landen.

Porc. 'k Verzeeker u, myn Prins, nu ik uw waarde ken,

Dat ik myn leven lang uw dienaressen ben.

Kon. Dit's Porcia uw Nicht, en Frederik uw Neve.

Kar. Hoe! buigt gy voor my neer? 'k bid' wil het my ver-
geven,

Dat ik onwetend' dus in hoogmoet hier verviel.

Staat op, myn Nicht, en gy, myn Neef, in wien myn ziel

Zich altyt spieglen zal, wyl zy in d'een en d'ander,

Een schoon Helena vint, en dapp'ren Alexander.

Fre. „In hemt'aanschouwen is myn geest geheel verdwaalt.

Por. „'t Volmaakt gelaat heeft op myn ziel de zeeg'behaalt.

Fred. „Dees dag zal myne kroon en leven beid' verslinden.

Porc. „In die hoop ik een Kroon en Bruidegom te vinden.

Fred. „Nu meerdert myne zorg.

Porc. „Nu mindert myne pyn.

Arn. Lod. Vergunt, beroemde Prins, dat wy uw dienaars
zyn.

Kon. Dit's Ludovico den Marquis, en dees den Grave
Arnesto,

Arnesto, beid' getrouw.

Kar. Ryft samen op, gy brave
En dapp're Helden, die ik als my zelven acht.
Heer Vader, 'k heb een beede.

Kon. Op my? is 't in myn macht
Ik geefze u blydelyk.

Kar. Ik wensten iets te schenke
Aan dezen ouden Heer, daar hy my by gedenke.
Zyn trouw is u bewuft, en wat hy heeft gedaan.

Kon. Hy heeft ons in de noot zorgvuldig bygestaan.
Eist wat gy wilt, uw wil die zal in als geschieden.

Kar. Zo zal hy dit gebied, als Heer, voortaan gebieden.

Kon. Het zy zoo.

Alb. Heer, gy toont te recht uw Adeldom,
Door uw mildadigheid.

Kar. Wel, Mengo, zyt gy stom?
't Verwondert my dat ik u niet heb hooren spreekken.

Men. Dat loof ik wel, ik heb myn oogen uitgekeeken;
Gy Prins te worden, Prins! dat dunkt my al wat vreemt.
'k Wet dat het onze Klaar ook voor een wonder neemt.

Kla. Ik, vaar, neen zeeker niet, 'k heb dat wel meer' eleezen.

Men. Geleezen: hier malloot! wel waar zou ik dan weezen?
Ik weet van Amadis, en van Esplandiaan,
Van Ourzon, Valentyn, de Ridder met de Zwaan,
Van Don Quichot, en meer, ja quam zomtyts noch
varder

Tot zelve in d' Astré, daar wort een Prins licht Harder,
Een Harder weder Prins, een Harder in Princes,
Men neemt het daar niet op een leugen vyf of zes.

'k Zag in Ovidius ook veel veranderingen;
Maar 'k hoorde nimmer niet van zulke vreemde dingen,
Dat Karel, in een dorp by Napels opbragt,
Zo schielyk Prins wiert als een Koning reet ter jagt,
Gelyk hier is gezien; dat zyn eerst wondre zaaken.

Kar. Zyn snaakze geest die kan myn dikmaal heel ver-
maaken.

22 · HET VERANDERLYK GEVAL,

Nu, Mengo, wilt gy my niet volgen in het Hof? (of.

Men. Na 't Hof? neen zeker niet, ik hou daar gants niet

Ka. Waarom doch? gy en kond' geen beter staat verkiezen.

Men. Waarom? ik zou my zelf by zo veel volk verliezen.

Kon. Neem deze keten dan, gedenk daar Karel by.

Men. 'k Verzeeker u, myn Heer, hier mede boeit gy my;

Ik volg, en dien de Prins waar dat hy zal begeeren.

Kon. 't Is tyt, na ik bespeur, dat wy na stad toe keeren.

Nu my den Hemel dus myn zoon heeft toegevoegt,

Zo is myn hart verheugt, en myne ziel vernoegt.

Kom volg my, Heeren, en gy dienaars ga voor heenen,

Diaan zal met haar glans ons fakkel-licht verleen.

Arn. Wy gaan, myn Heer, en zien met vreugt en eerenfeest

Den Prins t'onthaalen na verdiensten op het meest. (zen.

Kar. 'k Zal u myn dankbaarheid voor zoo veel gonst bewy-

Fred. „Nu daalt myn zonne, daar de zyne is aan het ryzen;

„De nyt gelyk een worm met pyn myn hart doorschiet.

Porc. „De min, vol vuur, myn hert beheert, en ziel gebied.

Alle binnen; behalven Karel en Margareta.

Mar. „Den Prins die blyft.

Kar. „Ik zie zy is alleen gebleven.

Mar. „Fortuin! wat komt gy ons veranderingen geven;

„Dan doch gy woed vergeefs op myn stantvastigheid.

Kar. „O liefd'! hoe komt het dat de glans der majesteit

„U niet verwinnen kan?

Mar. „Ik wensten hem te spreken!

Kar. „Ik nader evenwel, Margreta!

Mar. Tot een teeken

Van myne plicht, myn Heer, dat ik uw voeten kus.

Helaas!

Kar. Hoe dus bedroeft? zeg! waarom schreit gy dus?

Mar. Om dat ik heb bemint een die ik nu moet derven,

En nimmer derven kan, 't en zy hy my doet sterven.

Kar. Wel, waarom derft gy hem?

Mar. Om dat hy my verlaat.

Kar.

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 23

Kar. De geene die oprecht liefd' en alle ontrouheit haat,
Geen afzyn dat hem tot verlaaten zal bewegen;
Wat 's doch aan myn vertrek voor korte tyt gelegen!
Myn ziel die blyft by u; ja! zelf tot in het graf.
Dies stel uw hart geruft, en droog uw tranen af,
Myn waarde Lief, gy kunt met weenen toch niet
winnen.

Mar. Zulks is onmogelyk, 'k wert overstelpt van binnen,
Vermits de liefde, die my daar door aamtocht geeft
Is, als een tengre bloem, die hare wasdom heeft
In 't groene velt der hoop, die, zo zy uit den hogen
Niet wert bevochtigt, zal verwelken en verdrogen;
Zo ook die Karel mint en nimmer tranen stort,
Die doet de liefde en haar volmaaktheit veel te kort;
Want tranen gaan door ziel, en adren, en gewrichte,
En kunnen vloeiende hun smart en pyn verlichte.

Kar. Kan ik wel leven, ach! en van myn leven gaan?

Mar. Zoo mint gy my dan noch?

Kar. Wel twyffelt gy daar aan?

Mar. Gy zult, door het gezicht van andre, aan my niet
denken.

Kar. Niet kander zyn dat myn stantvaste liefd' zal krenken

Mar. Een slechte dochter is de min eens Prins niet waart

Kar. De liefd', gelyk een god, de staten evenaart,
Die lyd niet dat ik oyt myn hart van 't uw zal trekken,
Dat ik uw trouw bemin zal my tot grootheid strekken;
Wat vreeft gy dan?

Mar. Dat gy my noch vergeeten zult.

Kar. Ik ben stantvastig in myn liefde; neem gedult.

Mar. Daar zyn Sireenen.

Kar. Dan zal ik Ulysses wezen.

Mar. Dat geefden hemel, Lief, zo ben ik buiten vrezzen.

Kar. Wie dacht oyt dat dees staat....

Mar. Ons hier toe had gebragt.

Kar. Wat onlust!

Mar. Wat een pyn! vergeefs is hier myn klagt.

24 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kar. Voogdesse van myn ziel!

Mar. Beminde Lief!

Kar. Myn harte!

Marg. Ach! stont het in myn macht te mindren onze smar-

Kar. Gy bleef hier niet in 't dorp. (te.

Marg. Gy gingt niet na het hof.

Kar. En Leonido.

Marg. Is bedriegelyk.

Kar. En of

Hy noch volharden bleef u tot myn leet te minnen.

Marg. Myn Karel, 't waar vergeefs, zet zulks vry uit uw zinnen.

Kar. Wat doet gy dan, myn Lief?

Marg. 'k Zal hem versmaden gaan,

Kar. En als hy tranen stort?

Marg. Ik zal voor zyn getraan

Stant houden, als een rots.

Kar. En zoo hy u komt spreken

Van liefde?

Marg. Afkeerig zyn: ik acht zyn min noch smeken,

Noch niemants liefde, als gy my maar niet en vergeet.

Kar. O neen, myn Engelin!

Marg. Helaas! myn Lief, ik weet

Dat zonder afzyn wel vergetelheit kan wezen,

Hoe meer met af zyn dan, het afzyn doet my vrezen.

Kar. Verban die vrees; want geen my evenaren kan

In trouwe liefd': dies weest gerust.

Marg. Omhels my dan.

Kar. Vaar wel, myn Lief,

Marg. Vaar wel! den hemel u geleide;

Hoe klopt myn hart, ik beef.

Kar. „Ik wil, en kan nau scheid,

„Zoo bint my haar gezicht, en echter moet het zyn;

„Neem moet, verliefde ziel!

Marg. Vertrekt gy zo van myn?

Kar. Wat zal ik doen? myn Lief, het moet doch eens geschieden.

Mar.

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 25

Mar. Ach! ach!

Kar. Doch geene als gy zal oyt myn hart gebieden,
Dat zweer ik by dees hant, en 't drukken van uw mont,
En by uw schoonheit daar myn vryheit boejens vont.

Mar. Ach! was zulks waar.

Kar. Maar gy, myn tweede ziel, myn Schoone,
Verzoekt gy my niet eens?

Mar. O ja, myn Prins, 'k zal toonen
Wat trouwe liefd' vermag.

Kar. Maar, 'k bid u, zeg, wanneer?

Mar. Wanneer? zoo haast ik kan, myn Lief, wat wilt gy
meer?

Kar. Ik ben voldaan.

Mar. Helaas! wat valt het scheiden bange.

Pagie.

Pag. **M**Yn Heer, zyn Majesteit verwacht u met verlange,
De koetsen staan gereet op 't Princelyke woort.

Kar. O bittren afscheid! ga voor heen, ik volg u voort.
Vaar wel noch eens, myn ziel, nu 't anders niet kan
wezen.

Den hemel trooste ons.

Mar. Die bewaar myn uitgelezen.

Kar. Myn hart dat blyft u by, schoon dat ik van u ga.

Mar. En 't myn dat volgt met myn gedacht' u eeuwig na.

Kar. binnen.

Zoo raakt de tortelduif aan 't treuren,
Wanneer de jager, onverwacht,
In 't midden van de nare nacht,
Op roof beluft, haar nest komt steuren;
Waar door zy, eêr zy 't denkt of gift,
Haar lieve gâ, haar leven mist,
En vreeft voor 't geen hem zal gebeuren.

Zoo komen wint en regenvlagen,
Op 't schoonste van den heldren dag,

B 5

Heel

26 HET VERANDERLYK GEVAL.

Heel schielyk neêr met slag op slag,
Om d'armen lantman fel te plagen,
En slaan zyn koorenären neêr;
Of rukken al zyn hoop om veer
Van veel in zyne schuur te dragen.

Zoo komt een duistre wolk van boven,
Recht als het blyde zonnelicht,
Zoo aangenaam in ons gezicht,
Den dag verquikt, en veld, en hoven,
Gelyk men hier nu tot myn leet,
Op 't onverzienst, eer ik het weet,
My van myn Karel gaat beroven.
Odroefheit! ô verdriet! ô hartenleet! ô pyn!
Helaas! wie zal in 't ent, wie kan myn trooster zyn?

Leonido.

Leo. Myn schoone Margareet, doet vry dees vrees ver-
trekken,

Ik kan, indien gy wilt, ik zal uw trooster strekken,
Zoo gy my maar vertroost, die zonder troost hier leeft,
En niet te troosten is zoo gy hem nu begeeft.

Mar. Wat zoekt gy troost aan my, die zelf myn troost
moet derven.

Leo. Het staat aan u, gy hoeft niet troosteloos te sterven.

Mar. Ik sterf genoeg als ik myn Karel missen moet.

Leo. 't Verlies van hem wert u door myne dienst vergoet.

Mar. Geen ander minnaar zal my oit als hy behagen.

Leo. Wilt gy dan vruchteloos uw liefde altyt beklagen?

Mar. 'kHoop op 't geval, hoe zeer 't geval my tegen loopt.

Leo. Die op 't onmoog'lyk hoopt, vergeefs is 't dat hy hoopt.

Mar. Dat ons onmoog'lyk schynt kan d'hemel mog'lyk
maken.

Le. Inbeeldingen doen noit den schutter 't wit recht raken.

Mar. Ik tref myn wit genoeg, hou ik de zelve zin.

Leo. Zyn staat, u ongelyk, verbied hem uwe min.

Mar. Die staat belet my niet van hem getrouw te wezen.

Leo.

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 27

Leo. Zoo blyft gy buiten hoop van oit te zyn genezen.

Mar. De tyt geeft licht in 't kort verlichting van myn finart.

Leo. Die wensch ik dat u mag vermorwen 't harde hart.

Mar. En ik, dat hy u doet een ander Liefverkiezen.

Leo. Geen ander krygt myn hart zoo ik u moet verliezen.

Mar. Vergeef my dan dat ook zulk voorneem by my leit.

Leon. Gy hebt een tweede, ik niet. hier is groote onderscheit.

Mar. Dat zy zo 't wil, ik kryg geen andere gedachten.

Leon. Zult gy myn trouwe min altyt zoo wreet verachten?

Mar. 'k Veracht die niet, ô neen! maar ik beklaag met leet,
Dat gy uw' min en zorg vergeefs aan my besteed.

Leon. En ik zou deze min met recht gelukkig roemen,
Zoo ik my met uw wil uw dienaar maar mogt noemen.

Mar. Dat kan niet zyn, ik bid, vervolg my doch niet meer;
Gy doet u zelve quaat, en quetst my in myn eer.

Leon. Heb ik in 't minst dan niet meer op uw gunst te hopen?

Mar. Myn gunst en harte staan alleen voor Karel open.

Leon. Voor een die, schoon hy wil, u niet meer lieven mag.

De zon van Karel straalt nu in een and'ren dag;
Die nu op d'hoogste trap van het geluk gezeeten,
Heel licht door 't hof-gezicht uw schoonheit kan vergeeten,

En door vergeetelheit u moog'lyk wel versmaân;
Dies bid ik, volg myn raat.

Mar. Ik heb my lang beraân.
Myn hart is niet door u noch and're te verdeelen;
Vertroost u zelf, ik ga, dees reeden my verveelen. *Bin.*

Leon. Is dit dan 't loon voor al myn min?

Is dit voor zoo veel dienstbaarheden;

Die ik zoo lang aan u besteden,

Met wil, en hart, en ziel, en zin?

Is dit de hoop van myn verblyden?

Zyn dit de vruchten van myn lyden?

Is

28 HET VERANDERLYK GEVAL,

Is dit het einde van myn druk?
 Zyn dit de blyde bruilofs nachten?
 Is dit de vreugde, die 'k verwachten?
 Is dan het onluk myn geluk?
 Is dit de troost voor al myn klagen?
 O! droeffte dag van al myn dagen.

Ach! schoone Margareet, is dan
 Uw harde hart noit te beweegen?
 Is alles myne liefde tegen,
 Dat ik u niet behagen kan?
 Vermogen zuchten noch gebeden?
 Veracht gy my dus zonder reeden?

Ik zal, wyl 't anders niet kan zyn,
 Die my verlaat, dan ook verlaten;
 Die my wil haten, weder haten;
 Zoo raak ik eens uit deze pyn.
 Vergeefs op iemant te betrouwen;
 En meest veranderlyke vrouwen.

Zwyg, losse tong, die my verraat,
 Die hartewondt kan noit geneezen,
 Veel minder kan het moog'lyk weezen,
 Dat zy uit myn gedachten gaat;
 't En zy de dood myn ziel ontbinde,
 En zoo myn hart eens rust doet vinde.

O wreede Hemel! waarom niet
 Aan haar een ander hart gegeven?
 Of my noyt tot haar liefd' gedreven?
 Of moet ik leven in verdriet?
 Wel aan, myn ziel, lydt dan als schuldig,
 En draag dit bitter lot geduldig.

DER-

D E R D E B E D R Y F.

*Koning. Karel. Frederico. Porcia. Arnesto.
Lodovico, en gevolg.*

Fred. **E**n quelling noit gehoort.

Por. Wie raat hier d'oorzaak van?

Kar. 't Is quaat te raden dat ik zelf nauw weten kan.

Arn. Vreemt lyden!

Lod. 't Houd de Prins zyn lust en blyfchap onder.

Kon. Uw' pyn en droefheit, zoon, veroorzaakt ons groot wonder.

Is 't mooglyk dan dat dees verandering van staat

U niet verandert heeft, nu gy van onderzaat

Zyt op de hoogste trap van Majesteit getreden?

Wat is dan dat uw vreugt benevelt? geef my reden.

Is 't in ons macht men help, en keer 't geen u verdriet.

Kar. De droefheit, Heer, en is hier van de reeden niet;

Want droefte zyn, of wel bezwaart van geeft, valt beide

Wel pynelyk, dan noch zo is het t'onderscheide,

De droefheit die beheert vaak zinnen en gemoet,

Bezwarenis van geeft natuurlyk lyden doet,

En houd bywylen op na 't overgaan der vlagen,

Die door 't gevoelen ons beweegen om te klagen:

Het eerfteraakt my minst, maar 't leste treft my meest;

Want ik ben niet bedroeft, maar wel bezwaart van geeft.

Lod. Een duist'ren antwoord!

Kon. Wel, nu de bekommeringen

Van uw' gemoet uw ziel met zo veel lyden dringen,

Zoo is het billik dat men reden plaatze geef,

Ik laat u hier, myn zoon, vermaak u met uw Neef,

En zoek uw pyn door 't een of 't ander te verdeelen.

Binnen met Lodovico en gevolg.

Fred. „Heer Graaf, myn listigheid zal nu haar rol ook speelen,

„'k Verzeeker my daar door van Napels goude Kroon.

Arn.

30 HET VERANDERLYK GEVAL,

Arn. „Zoo ftut men het geluk van Vader en van Zoon.

Fred. „En d'uitkomst van de zaak zal uw geluk doen ryzen.

Arn. „Hoe ik uw' wil betracht zal u myn trouw bewyzen.

Fred. „Myn voorneem dat en is geen ftatzzucht, nu ik, door

„Zyn kennis, d'erffenis van 't machtig Ryk verloor,

„Is hy myn vyant die ik billik mag belagen,

„Dat list verkryg 't geen zyn geluk my heeft ontdragen.

Por. Wel hoe, myn Heer, zwygt gy dees oorzaak van uw
smart

Aan my? ik bidt ontfluit en opent my uw' hart.

Myn liefde wil dat ik meê deel gevoel van 't lyen,

Dat u bestryden komt; hoe kan ik my verblyen,

Als ik be-oogen moet dat gy in quelling leeft.

Kar. Denieuwigheit, Mevrouw, ons dikmaal oorzaak
geeft

Tot veel ontfsteltenis, schoon wy het niet betrachten;

De tyt die moet het leet, dat hy ons bragt, verzachten.

Porc. 't Voorzichtige vernuft en wift hier nimmer van.

Kar. Verandering van ftaat de vreugt verbergen kan

Van die in eenzaamheit zyn jonkheit heeft verfleten.

Porc. Niet van een Prins, zoo hoog in top van 't lûk gezeten.

Fred. „'k Meen ongetwyffelt Graaf, dat Karel, nu myn Nicht

„Hem niet vermaaken kan, een ander houd verplicht,

„Hy heeft een Meesteres in zyn gedacht' verkoren,

„Dies toont hy zich zoo koel, en zy doet moeite verloren;

„Doch nu ik zulks befpeur, zal een verdichte brief

„Hem in het buitenhof doen komen by zyn lief,

„Daar ik hem na myn wens, door uwe hulp gefteven,

„Tot rust van myn gemoet, beroven zal van 't leven.

„Kom volg, ik zal 't u al ontdekken lang en breed.

„Hier dient geen tyt verzuimt.

Arn. „Myn Heer, ik ben gereet. *beide bin.*

Porc. Vergetelheit kon vaak de grootfte smart verdoen.

Kar. Die heeft geen macht op my, zoo gy my wilt geloven.

Porc. Indien gy tot de jagt genegen zyt, en weêr.

Na het gebergt verlangt, ik zal na uw begeer'

U vol-

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 31

U volgen, Prins, alleen om uw' vermaak te geven,
Met een gespanne boog en zwaart na d'eere streven,
En zeggen 't wreet gediert op 't felst den oorlog aan.
'k Verzeeker my genoeg als ik met u mag gaan. (nen.

Kar. Mevrouw, ik moet met leet my dankbaar nu verto-
Het lyden dat my pynt, zal myn misdryf verschonen,
Om op een and're tyt met meer genegentheit
Uw' dienst t'aanvaarden.

Porc. „'t Is my al te veel gezeit.

Nu, wyl 't zoo is, myn Heer, zoo neem het dan in 't goede
Dat ik myn affcheit neem.

Kar. Den Hemel u behoede.

Porc. „Myn dwaze min bevangt myn geest met pyn en
smart.

„'t Is hier vergeefs gevleit, een ander heeft zyn hart.

„Ach, Leonoor! wat doet de liefde ons niet beproeven?

Leo. „Mevrouw, ik bid en wilt u niet te haast bedroeven,

„Een korte tyt kan veel verandering doen zien.

Porc. „Ik troost my dan in 't geen den hemel laat geschiên.

Porcia en Leonoor binnen.

Kar. Volmaakte Margareet! uw goddelyk vermogen
Verbergt het minnevuur,
Ontsteeken in myn borst, door uw zieltrekkende ogen;
Gy dwingt zelf myn natuur
Dat zy door ander schoon tot liefd' niet wert bewogen;
Zoo krachtig voert gy heerschappy
Op Karel, die maar wenst dat hy
U vergenoeginge mag geven,
Om eens gerust met u te leven.

Mengo met Klarette rug aan rug.

Kla. **W**El, zyt gy met de kop gequelt? wat zel dit wezen?

Men. **Z**wyg jy maar stil, myn kint? jy bint nou buiten
En hebt toch gants geen noot. (vreezen,

Kla. Wat droes! hoe gajet an?

Kar.

32 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kar. Wel Mengo, wat is dit, dat gy den Keizer van
Zyn wapen dus berooft?

Kla. Zo moet hy altyt mallen.

Men. Myn Heer, my is wat vreemts en kluchtigs voorge-
Vermits myn zufter. . . . (vallen,

Kla. Zwyg, houd jy jou bakhuis maar,
Laat my eerst ſpreken.

Men. Neen, 'k verſta dat zoo niet Klaar,
De mannen die gaan voor.

Kla. En ik en wil 't niet lyen,
Al zouje barſten, nou noch ook tot gienen tyen.
Je bint myn voogt niet, vaâr.

Men. 'k Bin meer, ik binje broër;
Zyn wy niet alle bey gekomen van ien moër.

Kla. Myn broër, daar hoeft ik in.

Kar. Dat 's al beleeft geſproken.

Kla. Ja Karel, altyt wil de kapſtok leggen ſpoken,
Dat ly ik niet dat hy zoo veel te zeggen heeft.

Men. 't Is wonder zoo jou tong in 't kaak'len jou begeeft.

Kar. Nu laat haar los, en ſpreek dan vredig met malkan-
d'ren,

En zeg my wat u in een arent deelt verand'ren.

Kla. Ik kan het niet verſtaan, hoe zulliks wezen ken,
Vermits hy Mengo is, en ik Klarette ben;

Want Arent onze knecht is immers t'huis gebleven.

Men. Hey, jy bint gek, en in die zaaken onbedreven,
Heb jy verſtant om te begrypen wat men zeit?

Kla. Genoeg, en meer als jy.

Men. Spreek dan met recht beſcheit.

Kla. Dat doet maar zelf: maar nu, om tot begin te komen,
Zoo weet dan Heer dat. . .

Men. Wel, nu voort dan, zonder dromen.

Kar. Laat gy haar ſpreken, haar verhaal vermaakt my nu.

Kla. Margriet my met een brief gezonden heeft aan u,
Die ik van avondt noch heel zeeker zou beſtellen;
'k Loof dat zy u om d'een of d'and're gift komt quellen;
Want

Want meisjes in 't gemeen begeren altyt wat,
Gelykje zelve weet.

Men. Hoe duivel weet jy dat,
Heeft zy het jou geklaagt? ô! hebje zulke streeken?

Kla. Dat roertje niet, zwyg stil, het is myn beurt te spreken.

Men. Wel lieg dan altyd niet.

Kar. Zy heeft gelyk, zeg voort.

Kla. En komend' hier in 't hof, zoo quamen my aan boort,
Een hoope degeniets van jonges en lakaien,
En diergelyk gespuis, die, as de bontekraien,
My vielen op het lyf.

Men. Dat dat de waarheit is
Geloofst geen eerlyk mens, noch Mengo niet, gewis
Je slag't er meer, die stil en zonder tegenzeggen,
Gelyk de hennetjes, van zelve plat gaan leggen.

Kla. Zwyg, 't is myn beurt noch al, weet jy het hoe ik 't
meen?

D' een trok me by myn arm, den ander by het been,
Dees neep my in den hals, en die begon te knikken,
Tot zes toe deden elk op 't best haar schellemstikken,
Ze grepen my op 't stoutst, neen zeker, 't was te grof.
'k Docht, gaat het hier zoo vaats en lompig toe in 't hof,
Daar zelf een Keuning is, en zoo veel groote heeren,
Zoo is het best dat ik weêr na ons dorp ga keeren:
En, willende te rug zoo namen ze hun wyk
Voor d'uitgang van de deur, en riepen te gelyk,
Men rooft ons de Princes, men wil Mevrouw ontscha-
ken,

Zoo liep 't op scheeren uit: en ik, om weg te raken,
Riep luitkeels moort! en hulp! tot onze Mengo quam,
Die....

Men. Stil, nou is 't myn beurt; ik die 't gerucht vernam,
Liep haastig uit, en zag myn lieve zus in 't midden
Van al dit slim geboeft; wat zou ik doen? myn bidden
En hielp daar niemendal, wat dat ik zei of kreet,
Zy gingen d'oude gang, dat my wel dapper speet,

C

Ook

34 HET VERANDERLYK GEVAL,

Ook zes op een, het was te veel en niet om lyen:
 En denkend' hoe ik haar hier best van zou bevryen,
 Zoo riep ik, brant, brant, men wil Lucretia
 Verkrachten met geweld, men help eêr 't is te spâ;
 Zy ziende dat ik vast niet op en hiel van roepen,
 Verkozen 't hazepad, gelyk verbaasde poepen,
 En ik, bevindende dat myn verdachte list
 My had gelukt na wens, en als ik 't had gegift,
 Zoo heb ik haar terstont in myn beschut genomen,
 En vorder, om meer quaat en onheil voor te komen,
 Had ik 'er als gy zaagt gebonden op myn rug;
 Zy was voor my, en ik voor haar een storrembrug.
Kar. Waart gy maar vlug gy had haast konnen voort ge-
 raaken.

Men. Myn Heer 't geschiet alleen maar om u te vermaken,
 'k Wist dat gy treurig waart, en dan ten and'ren, dat
 Ik hare maagdom gaern by u verzeekert had.

Kla. Nou Mengo, laat me gaan, waar toe dees malledingen?

Men. Men zouw ons zoo altyt van acht'ren niet besprin-
 Elk quam vry na zyn wil, ik gaf den vyant keur, (gen,
 't Zy slings of rechts, daar was gestaag een schiltwacht
 veur.

Daar hoort wat moeite toe, eên vesting te berennen
 Die zoo bebolwerkt leit.

Kar. Voorwaar ik moet bekennen,
 Dat dit verhaal my veel vermaak heeft aangebracht.
 Ach hemel! ik verlang met zinnen en gedacht'
 Haar weêr te zien daar my myn grootsheit van verbande.
 Nu geeft den brief die u Marg'reta gaf in hande
 Om my te geven, dat het aangenaam gezicht
 Van haare letteren myn geest noch wat verlicht,
 Die myne ziel met vrees doen hopen en verlangen.

Kla. Daar isse, zoo gelyk als ik ze heb ontfangen.
 Voorzeeker, Heer, men doet, na 't lykt, Margriet
 te kort,
 Ze heeft sint jou vertrek zoo meen'gen traan gestort,
 Och!

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 35

Och! d'arme floof kan schier niet drinken of niet eeten,
Doch d'oorzaak weet ik niet, die jy licht best zult weten,
'k Beklaag haar in myn hart: wat my belangt, ik meen
Zy tant-of buikpyn heeft, wel ja! het heeft zyn reën.

Karel leest den brief.

MYN HEER,

*Ik kon van pyn en droefheit nauwlyks rusten
Sint ik voor 't laatst met u dien wreeden afscheit kusten,
Alleen de woorden van uw trouw vertroosten my
Een weinig, dat ik hoop, hoewel met vrees daar by,
Vermits uw grote staat u licht mogt doen vergete'
Uw will'ge dienaares, en trouwe*

MARGARETE.

Denkt zulks niet eens, myn Lief! want ik in dit geval
Stantvastigheid in liefd' en trouw u tonen zal.

Geen staat noch kroon zal my myn waardste ooit doen
honen....

Klarette, ga, en zeg dat ik haar zal betonen,
Hoe ik de woorden van myn afscheit neem in acht.

Klaar. Ik zal, myn Heer.

Mengo. Zie toe, dat men jou niet verkracht.

Klaar. 'k Heb daar geen noot van, vaâr, en of het quam te
beuren.

Mengo. Ja, 'k loof 't wel moêr, je zoudt jou rok niet laten
scheuren.

Klaar. 'k Zou u dan weder brant doen roepen op myn
moort.

Mengo. Je liet het jou wel doen al sprakje niet een woort.

Klaar. Nouw laat me gaan, hoe zel't hier met de vuilik we-
zen?

Klaar. binnen.

Mengo. Loop, vuile Klaar. Hebt gy, myn Heer, dien brief
gelezen?

Zoo neem een and're, die my een vermomde vrouw
Daar flus gaf in het Hof, dat ik s' u geven zouw.

C 2

Hy

36 HET VERANDERLYK GEVAL,

Hy leeft.

Kar. 'k Zal u op middernacht, myn Prins, alleen verwachten
Op 't Voorhof, liefd' wil meer als woorden of gedachten.

't Is vreemt, dit is al 't geen dat deze brief besluit.

Kom, Mengo, laat ons gaan, en zien wat dit beduit,
De nacht die zal ons licht verlichting willen geven.

Men. 't Is wonder dat het met geen naam is onderschreven.

Kar. Dat zy hoe 't wil, kom voort.

Men. Na ik het kan verstaan,
Zoo is 't een hoerestreek, best bleef men daar van daan.
beide binnen.

Margareta in manne kleeding.

NU dat de goude zon vertrekt,
Eer 't aartryk zich met nev'len dekt,
Eng geeft de zilv're maan 't gewoonlyke teeken,
Die op haar beurt en na haar plicht,
Den Hemel met een helder licht
Van duizent fakkelen zoo fierlyk gaat ontfleeken,
Om zoo haar broeder, die zy mint,
Met zorg en voordacht op te zoeken,
Tot zy hem 's morgens weder vint:
Zoo derf ik my nu ook verkloeken,
Om mynen Minnaar na te gaan,
Vond ik hem meê, gelyk Diaan,
Wat zou ik vreugt en blydschap vinden!
Ik vond my zelf in myn beminde,
't Zou hart en ziel noch vaster t'zamen binden.

Bekommert in dees droeve staat,
Heb ik my zelf in dit gewaat
Verandert; want ik kon myn lyden niet meer dragen,
Wyl d'achterdocht, de vrees, en doot,
My dreigden in dees hoge noot;
Doch myn Stantvastigheit en acht geen werelts plagen.
En of ik juist myn Karel niet

En

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 37.

En spreek, 't is my genoeg t'aanschouwen
De plaats daar hy zyn rust geniet;
Zoo veel vermag zyn liefde en trouwe
Op my; die tusschen hoop en vrees,
Gelyk een ouderloze wees,
Den hemel smeekt met nare klachten,
Daar hy van droefheit schynt te smachten,
Niet wetende wat lot hem staat te wachten.

Maar stil! my dunkt ik hoor daar lieden t'zamen spreken.
Zy nadren, ach! ik schrik! waar zal ik my versteeken?
Zy verbergt haar en luistert.

Karel en Mengo gewapent.

Kar. **E**n schoone nacht.

Men. **E**myn Heer, is 't moog'lyk dat gy aan
Een zwarte (die ons hier nau toelaat dat wy gaan
Door haare schaduwen) de naam van schoon kunt
geven?

Kar. Zwyg, onverstandige, wilt gy my tegenstreven?
Wien is de bruine verfniet heerlyk in 't gezicht?
't Wit is wel schoon, maar het verandert al te licht.

Men. Dan evenwel men ziet de witte meest verheffen.

Kar. De lust vint onderscheit; de bruinen overtreffen
In aardigheid, verstant en aangenaamigheid,
De witte merkelyk, en alles heeft bescheit
Ter oorzaak van het bloet, gelyk de Wyzen zeggen.

Men. En ik wou liever by een blanke als bruine léggen.

Kar. De nacht is bruin, zoo ook myn Engel die ik min,
Verwondert u dan niet dat ik haar schoon bevin.

Mar. „O hemel! 't is de Prins; hoe trillen al myn leden!
„Ik werd' als zieleloos.

Men. Myn Heer, het heeft zyn reden,
Indien de liefde van de Juffer d'oorzaak is
Gewees, dat zy u schreef, zoo komje nu niet mis!

Mar. „O lichtverleide, en haast veranderlyke zinnen?

C 3

„Ver-

38 HET VERANDERLYK GEVAL,

„Verrader van myn min. wilt gy een ander minnen?
 „Wert zoo myn zuiv're liefd', die ik u draag, beloont?
 „Wert ik op nieuw van u dus onverwacht gehoont?
 „Kunt gy zoo trouweloos en licht uw trouwe breeken?
 „'k Weet naulyks wat ik doe; zal ik hem aan gaan
 spreken?

„De liefd' zeid my van ja, de minnenyt weêr neen,
 „En doet met reden my verbaast te rugge treên.

Kar. Neen, Mengo, neen, ik wil aan dees bedriegeryen
 Myn oor niet gunnen, trouw die moet hier tegenstryen;
 Dees brief en is in 't minst geen oorzaak dat ik hier
 Gekomen ben; maar wel het pynlyk minnevier,
 Dat Margareta's schoont in deze boezem stichte,
 't Geen ik in koelheit van de nacht poog te verlichte
 Door haar gedachtenis, die ik in waarde houw;
 Gy weet hoe dat zy is verzeekert van myn trouw,
 En datze als een goddin van my wert aangebeden.
 Toef hier, 'k zal 't buitenhof in haast eens om gaan
 treden.

Men. Ik moet wel toeven, want ik niet ver lopen kan
 Met deze wapenen, 'k ben reets vermoeit daar van.

Mar. „Myn achterdocht verbant uw toorn, 'k begin t' her-
 leven

„Nu ik zyn onschult hoor; 'k zie Mengo is gebleven,
 „'k Zal hem van hier doen gaan; zoo spreek ik licht
 myn Ziel.

Hou, holla! zeg ik, voort! ruim deze plaats, gy fiel.

Men. Een fiel, neen zeeker niet, al ben ik slecht van wezen,
 'k Ben eerlyk in myn hart.

Mar. Voort!

Men. O! 'k begin te vrezen:

'k Loof uit het vagevuur komt deze bullebak.

Mar. Vertrek zoo datelyk.

Men. Ik bidje wacht wat, strak;

'k Ben hier noch vreemt in stad, 'k zou zeeker licht
 verdolen.

Mar. Gy

Mar. Gy zult dan sterven.

Men. Heeft jou iemand dat bevolen?

Neen, 't is onnodig, 'k ben myn leven noch niet moê.

Mar. Zoo gy niet door en gaat, ik zweer het u, ik doe

U van dees hoogten af tot in den afgront rollen.

Men. Gy zoud heel qualik doen my zoo te zuizebollen;

Want ik geen duizeling verdragen kan in 't hooft.

Mar. Weet gy wel wie ik ben?

Men. Al watje zegt, 'k geloof.

Mar. Kent gy myn naam?

Men. Wel neen; maar zoo gy my gaat moorden,

Zo hietje, moordenaar van Mengo, met drie woorden.

Mar. Ik zeg u, fluks van hier.

Men. Myn Heer, ik ga nu al.

Mar. „Op deze plaats ik nu myn Karel wachten zal.

Wat let u? gaat gy niet?

Men. Nu gaan ik zonder liegen.

Ma. „'k Veins dat ik Mengo ben, en zal hem dus bedriegen.

Men. Maar zegt, heer bullebak, waar dat ik heen zal gaan.

Mar. Wie zag ooit zulk een nar?

Men. Men moet malkaâr verstaan,

Gyzend my weg, en moet my zeggen ook waar heenen,

Mar. Loop naar de hel.

Men. 'k Zou daar verbyft'ren na myn meenen.

Ik ken die wegen niet, ook val ik niet te stout;

Zoo dat ik wenste, dat gy my die wyzen woud. *Binnen.*

*Karel uit, terwijl Margareta haar op de plaats
van Mengo stelt.*

Kar. 'k **H**Eb alles wel bezocht, en heen en weêr door-
loopen,

Doch echter niets gezien. hou, Mengo!

Mar. „Ik wil hopen

„Dat door 't verand'ren van myn stem hy my niet kent.

Wat wil myn Heer?

Kar. Zaagt gy hier iemand ook omtrent?

40 HET VERANDERLYK GEVAL,

Mar. Neen, Heer.

Kar. Noch ik; want 'k heb het al in rust gevonden.
'k Geloof dat zy, die my dees brief heeft toegezonden,
Mistrouwt heeft aan myn komst, of dat zy is bevreesd.
Kom, laat ons gaan.

Mar. Zoo is het al maar boert geweest,

Kar. Na't schynt.

Mar. Maar ingeval Margreet dit quam te weten?

Kar. Myn liefde zou die schult myn Lief haast doen ver-
geten.

Maar, Mengo, zeg my eens, en zonder vleyery,
Is Margareet niet schoon?

Mar. Wel neen?

Kar. Ik zweer u by
Den hemel, dommen bloed, hoor ik u weêr zoo spre-
ken,

Van zulk een godlyk beelt, ik zal u straks doorsteeken.

Mar. Gy laat dat wel, myn Heer.

Kar. Zeg, is 'er lelywit
Zoo schoon als 't schoonste bruin dat op haar voor-
hoofd zit?

Vint men in Cipres hof wel schoon 'er purp're rozen,

Als hier zoo liefelyk op haare wangen blozen?

Is zoeter balsemreuk in Saba oit gegroeit,

Als d'adem, die hier door twee dunne lippen vloeit?

Wat schoont is zo begaafd met teng're en zachte handen?

Met oogen, die in 't hooft gelyk twee zonnen branden,

Tot voetsel van myn brant? een zacht gekreukte hals,

Een boezem kleen en hart, geheel volmaakt in als,

Waar langs met lossen zwier de krolde lokjes speelen;

En voorts al 't zichtbaar, zoo volmaakt in alle deelen,

Dat duizenden met my van hunne vryheit rooft.

Nu spreek, hoe! zyt gy stom?

Mar. Zoo gy my, Heer, gelooft,

Haar schoonheit is gemeen, myn schoonheit is niet min-

Kar. 'k Zweer by den Hemel, schelm!

(der.
Fre

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 41

Frederico en Arnesto vermomt met blote degens.

Arn. Hy is 't, ik zie hem ginder.

Fred. Dat hy dan sterf.

Kar. O neen, lafhartige, myn moet

Bevryt my door dit staal ten koste van uw bloet.

Sa, Mengo, wakker aan!

Mar. Ik blyf in geen gebreeken;

Maar volg u moedig na.

Al vechtende binnen.

Karel.

De schelmen zyn geweeken,

De moed van Mengo (dat ik nimmer had gedacht)

Heeft als een dapp'ren helt hen op de vlucht gebracht.

Ik zoek hem hier omtrent.

Mengo heel verbaast.

Och! och! waar zal ik heenen?

En was 't geen schand, ik stak myn hoofd wel door myn
beenen,

En dook hier in een stoep, om 't onheil zoot'ontvliên,

Dat ik haar mogt van voor, zy my van acht'ren zien;

Dat staal gerucht dat klonk te vrees'lyk in myn ooren,

En daar is geen geraas dat ik zoo nood' mag hooren;

'k Ben zoo bevreesd dat ik my nau bedaren kan:

Maar, ach! wat zien ik daar? het is een wildeman.

Neen, neen, ik lieg, het zyn twee Jazons in malkander.

't Lykt wel een reus; en nou is 't weêr een salamander,

Daar komt het op my toe.

Kar. Dit's ook van 't volk, vertoeft,

Verraders!

Men. Och! men moort, men quetst, men parst, men schroeft,

Men vilt, men rooft, men boort, men spykert my, 'k moet

hangen;

Ey lieve doot my niet, ik geef me jou gevangen;

C 5

Och!

42 HET VERANDERLYK GEVAL,

Och! ik weet nergens van, ik ben een boer van 't lant.

Kar. Wel, Mengo.

Men. O zyt gy 't, myn Heer? 'k had misverstant.

Kar. Dat ik u nu omhels, waar zynze in 't ent gebleven?

Men. Hoe! boert, myn Heer?

Kar. Wel neen!

Men. Voor my, 'k ben al myn leven

Gewoon geweest, mits ik niet gaeren en verlies,

Dat ik op d'eerste allarm het hazepad verkies.

Kar. d'Ontrouwe schelms die zyn gevlucht.

Men. En de getrouwe

Vergaten 't ook niet zeer, heb ik aârs recht onthouwe.

Kar. Ik hou myn leven aan uw dapperheit verplicht.

Hy doet u onrecht die met bloheit u beticht.

Omhels my, Mengo.

Men. 't Schynt myn Heer hem wil vermaaken

Met my te gekken; ay, laat ons van and're zaaken

Gaan spreken, 'k heb die lof veel liever ongerept.

Kar. Wat deed u roepen, daar g'haar bey doen vluchten

Men. Wat beide, Heer? gy doolt. (hebt?

Kar. Hebt gy dan een in 't slyde

Vermoort?

Men. Hoe! ik? wanneer?

Kar. Vocht gy niet aan myn zyde?

Men. Ik vecht myn leven niet als ik 't ontlopen ken,

Indien ik anders noch de zelfde Mengo ben.

Margareta.

Mar. M Yn Heer!

Kar. Wat zoekt gy hier?

Mar. Zy zyn al weg gevloede.

Zyt gy gequett?

Men. Hoe zoo, wat's uw gevraag van node?

Kar. Wie zyt gy?

Mar. Wie ik ben? uw dienaar Mengo, Heer.

Men. Hoe drommel is 't hier, ben ik Mengo dan niet meer?

Wie

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 43

Wie zyt gy dan? spreek op, en zonder te bedriegen.

Mar. Een dienaar van den Prins.

Men. Dat zulje moeten liegen.

Kar. Hoe! zyt gy Mengo?

Mar. Heer, wel twyffelt gy daar aan?

Kar. Wie is 't dan van u bey, hoe zal ik dit verstaan?

Hier schuilt bedrog.

Men. Zou ik in noot dan wel veranderen

Van een in twee, of zyn wy geesten van malkanderen.

Mar. „Myn list heeft uit, nu 'k my niet meer verbergen kan.

Men. Indien hy Mengo is, wat duivel ben ik dan?

Kar. Ontdekt ons wie gy zyt, en wilt uw naam verklaren.

Mar. Gebied my zulks niet, Heer, door dien dat ik niet gaeren.

Bekent zou zyn van 't volk, die op dit staalgerucht Vergaren.

Kar. Zyt in 't minst daar voor toch niet beducht; Verplicht my dat ik ken die my beschermde 't leven.

Mar. Myn Heer, voor dezemaal zoo moet gy 't my ver-
geven,

Om oorzaak kan 't niet zyn, ik ga met uw verlof.

Kar. Neem dan dees diamant, en spreek my aan in 't hof.

Mar. Ik dank u, Heer, vaar wel. *Marg. binnen.*

Kar. Vaar wel, 'k zal u verwachten; Zyn spraakgeluit gaf my heel wondere gedachten.

Men. Myn Heer, ik bid jou, dat jy toch wel voor u ziet, 't Was een bedrieger, en den rechten Mengo niet.

Kar. 't Is laat, kom laat ons gaan, zoo voed men geen ver-
moede,

En argwaan in het hof.

Men. Den hemel my behoede;

Dit is het vreemste dat ik oit myn leven zag,

Daar zyn twee Mengos, of ik ben niet die ik plag.

Frede-

44 HET VERANDERLYK GEVAL,

Frederico en Arnesto.

Arn. 'k **V**Erwonder my op 't hoogst, en vind my zeer bedrogen.

Fred. En ik niet minder, nu ik zelfver voor myn ogen Gezien heb, dat dien boer, dien Mengo, zich zoo stout Ter wapen stelde.

Arn. 'k Had het noit in hem vertrouwt, Dat hy, ten spyt van ons, ons beider kracht zou stutten.

Fred. Hy hielp gantsch onbeschroomt zyn Heer met moet beschutten.

Arn. En of men 't zag, nochtans ik houw het was maar schyn.

Fred. 'k Bekent 'k was wat beschroomt om niet bekend te zyn;

Dies ben ik na myn wil al vechtende geweeken;

En waar 't dees' oorzaak niet ik hadd' den fiel doorsteeken,

En hem gezonden naar het voorburg van de hel.

Arn. Bedwing uw toorn, myn Heer, op dat men nu bestel Het geen ons nodig is, men dient zich niet van woorden.

Fred. Is het ons nu mislukt dien schellem te vermoorden, Zoo heb ik tot zyn val een andre list bedacht.

Arn. Laat hooren doch.

Fred. Albaan die hem heeft opgebracht...

Maar zagt, ik wil om reën myn reeden vorder staaken;

Gy zult my morgen noch zien tot myn voorneem raaken

Door 't proeffstuk van myn brein: 'k zweer, by myn Ridderfchap,

'k Zal dien vermeet'len zot doen van de hoogste trap

Van 't wankelend geluk tot in den afgront dalen,

En zoo geleden hoon ten diersten hem betalen.

Begeeft u voort na 't dorp, myn vriend, en zegt Albaan,

Dat hy volhart in de beloft' aan my gedaan;

En twyffel niet, het zal, zoo haast wy 't maar beginnen,

Ons

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 45

Ons gaan na wens. de hoon die scharpt met list de zinnen.

Arn. Ik ga, beluft van hem te weten, hoe dat gy
Het faam gebrouwen hebt. *Arnesto binnen.*

Fred. Ik kom u haast weêr by.
Myn ziel niet langer kan verdragen zoo veel stormen
Van staatzucht, die myn hart gelyk als kanker wormen
Doorknagen, zelf in 't diepst van myn gedachtenis;
'k Vind geen vermaak, vermits my alles tegen is;
Myn leven in dees staat en is geen doot noch leven:
Dan 'k hoop de wraak die zal my haast vernoeging ge-
ven. *Binnen.*

VIERDE BEDRYF.

Frederico aan d' eene en Karel aan d' ander zyde.

Fred. „D Aar komt dien Karel, myn gezworen vyant, aan.

Kar. „'k Zie Frederik myn Neef, hy schynt met zorg
belaân.

Fred. „Zyn groote staat doet my verwonderen, en lyden.

Kar. „Zyn eêl gemoet doet vaak myn droeve geest ver-
blyden.

Fred. „Myn pyn vermeêrt, nu ik moet zien dien ik zoo haat.

Kar. „Hy is het waart, met recht verdient hy luk en staat.

Fred. „Hoe qualik kan myn hart zyn byzyn hier gedogen.

Kar. „Hoe braaf en aardig toont hem Fredrik voor myn

Fred. „Hy 't al onwaardig is. *(ogen.*

Kar. „Hy is myn hoonder noch

„Verveelder noit geweest.

Fred. „Ach, lukte myn bedroch!

Kar. „Myn ziele tracht hem een plaats na zyn verdienst te
geven.

Fred. „Myn staal bezwoer zyn doot, het gelt in 't kort zyn
leven.

Kar. „Is 't mooglyk dat zyn komst my zoo veel blydschap
geeft.

Fred.

46 HET VERANDERLYK GEVAL,

Fred. „Is 't mooglyk dat het luk hem zoo begunstigt heeft!

Kar. „Ik nader hem. Heer Neef, dus droevig? hoe! wat
Getuigt my uw gelaat? (smarte

Fred. Een pyn raakt my aan 't harte,
Die machtig is om my te dooden t' elker uur.

Kar. Hoe zyt gy dan verliefd', quelt u het minnevuur?

Fred. Dat is de minste quaal die myne ziel moet dragen.

Kar. Is dit dan d'oorzaak, Neef, dat u niet kon behagen
Om gisteren te zyn op 't vreugdig eerenfeest,
Daar al den adel op het heerlykft is geweest,
En prachtig munten uit, in kleeding en in paarden?
Men zag al wat het oog vernoegen kan op aarden.

Fred. Een kleene ziekte heeft myn byzyn daar belet.

Kar. Hoewel dat d'ongeneucht myn blyfchap palen zet,
'k Zal echter trachten om u alles te verhaalen;

Zoo weet dan, dat de zon noch naulyks zyne ftraalen...
binnen gerucht.

1. *Pagie met Margreta in harderinne kleeding.*

Mar. **A**L wilje niet, ik zal noch echter binnen treên.

Kar. **A**Wat voor geraas is hier? wie stoort ons? wat 's
de reên?

Pag. Heer, d'onverftandigheit van een van uw foldaten,
Die deze fchoone maagt niet wou na binnen laten.

Mar. 't Is ook wel onbeleeft en een barbaarfche wet,
Dat men een eerlyk menfch den ingank hier belet.
De kerk, die beter is, als 't hof, wert niet verbode
Van iemand te betreên, wanneer het is van node,
Endatm'er heeft van doen; neen, het is zeeker fchant.
Myn Heer, ik kom hier uit het dorp, uw vaderlant,
Dat zoo veel eer door uw geboort'voor dees gefchieden,
Die u gelykelyk hun trouwe diensft aanbieden,
En bidden dat uw gunft, die haar zoo waardig is,
Doch immer blyven mag, en tot erkentenis
Breng ik dees kleene gift van uitgekeurde bloemen,
En kruiden, daar, 't is waar, niet veel valt op te roemen;
Maar

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 47

Maar nochtans waart geacht dat ik s' uw hoogheit toon;
Misdoen ik, 'k bid dat zyn beleeftheit my verschoon.

Fred. „Dit 's de berooffter van myn zinnen en gedachten.

Kar. Daar zouden veel na uw gebloemde gonsten trachten,
Die wel een beeter plaats als deze waardig zyn.

Mar. Myn Heer, 'k heb eer genoeg ontfangt gy die van
myn.

Kar. Die zelf de lent verstrekt in schoonheit, jeugt, en
leven,

Wat zou die beter doch als bloemen kunnen geven?

Fred. Weest doch bewuft, myn Neef, sint ik dees schoone
Gezien heb, heeftze my in alles zoo behaagt, (maagt
Dat ik myn hart geheel vind' in haar liefd' ontfteeken.

Kar. Zy is het waardig, Heer.

Mar. Gelieft myn Heer het teeken
Van onze dankbaarheid dan niet te nemen aan?

Kar. Wel zou ik niet? gy hebt my eer daar meêr gedaan.

Fred. Myn liefd' keurt groen, om met myn hoop zoo t'even-
naren.

Kar. Zoo neem ik dan het blaauw 't afbeeldsel myns be-
zwaren.

Fred. Het groen verbeelt de hoop, en hoop ons troosten kan.

Kar. De blaauwe verf is best, daar houd men 't meeste van;
De luchtgodin gaat zich met deze kleur bedekken,
En kan den hemel zelf tot een sieraat verstrekken;
Daar 't groen alleen maar is een aartse lieverey,
Die weg gaat en verdroogt.

Fred. Welk nu de best van bey
Gekeurt heeft, stel ik aan het oordeel van dees Schoone.

Mar. Myn oordeel is te klein, myn Heer, wilt my ver-
schoone.

Kar. 'k Bid, zeg doch, wie van ons zyn verwe 't beste
voegt.

Mar. Myn Heeren, 'k wenste u beide in alles vernoegt.

Prins Frederik die heeft de beste kleur verkooren,
Door groente wert het al als op een nieu herbooren,
Ver-

48 HET VERANDERLYK GEVAL,

Verquikt zelf mensch en vee van d'een in d'and're tyt;
En 't blaauw verbeelt ons niet als haat en minnenyt,
Daar 't groene lieflyk is en aangenaam en vurig;
Wat meer is, d'hemel ziet men dikmaal wispelturig,
Daar d'aarde, in tegendeel, altyt stantvastig is.

Fred. Wat snediger vernuft!

Kar.

Haar voorslag slaat niet mis.

Fred. Wat aardig voorstel!

Kar.

„Wat ontrusting voor myn zinnen!

Fred. Ik sterf van liefd' zoo ik haar liefde niet kan winnen.

Heb mededogen, Prins, acht gy 't uw Neve waart,
Die u zoo ongeveinst zyn liefde heeft verklaart,
En helpt hem zoo gy kunt, gy zoud my zeer verplichten,
Vergeef, zoo ik door u myn finart zoek te verlichten,
Dat ik u dit verzoek; een darde krygt vaak meer
Als wel den minnaar zelf.

Kar.

Stel u gerust, myn Heer,

'k Hoop dat ik u na wens in als zal vergenoegen;
Treet gy wat aan een zy, ik zal my by haar voegen.

Fred. Zoo doen ik, Heer, en wens dat uw begaafte verstant
Mag werken tot myn luk en lichting van myn brant.

Kar. „De minnenyt, met vaak iets vals zich in te beelden,
„Berooft 't verstant van 't licht dat ons den hemel deel-
den,

„Zoo dat men dikmaal aan geen reden plaatze geeft.
Myn schoone Margareet, daar in myn ziele leeft,
Wat heb ik uitgestaan u byzyn zoo te derven!

Gy deed my yder uur door 't lang verlangen sterven;
En even, als de zon, door duist're lucht bedekt,

Zyn flikkerend' gestraal van ons gezichte trekt,
En weigert ons zyn glans; zoo had gy het vermogen
Op my, uw afzyn was een nevel voor myn ogen.

Want u niet ziende, was myn ziel, dien in my is,
En uwe schoonheit eert, in stage duisternis.

Gy zyt alleen, Mevrouw, het leven van myn leven.

Gy hebt my d'eerste straal van liefde in 't hart gedreven.

Gy

Gy zyt het daar myn hart, en zinnen, en gedacht'
Zoo lang na trachten, daar zoo meenig minneklacht
Vergeefs om is geklaagt; nu mag my nau gebeuren
U eens te zien: ik zit alleenig hier te treuren.
Is dit, ô Margareet! dat gy my had beloofd?
Of heeft een ander my al van uw gunst berooft?

Mengo.

Fred. „**I**K ben verwondert van hier Mengo noch t' aanschouwen.

Men. „Fredrikoos fel gezicht is weinig te vertrouwen.
„Wat of hy van my wil?

Fred. „De schyn geeft weinig blyk
„Dat dezen dommen boer twee mannen te gelyk
„Zou wyken doen, ô neen! het kan niet moog'lyk wezen.

Men. „Hy ziet zoo stuurs op my, 'k begin al wat te vrezen.

Mar. Is 't moog'lyk, Prins! het strek uw liefde tot verwyt
Dat gy met achterdocht op my gebeeten zyt,
Ik deed dit alles om myn Karel te beögen.

Kar. 'k Heb uit zyn woorden niet als enkel vuur gezogen,
Sint ik hem sprak.

Mar. Gy ziet hoe ik my heb verfstout
Om in dit boerekleet (het geen my mooglyk rout)
Verzeekert hier te zyn, wat zoud gy meer begeeren?
Ach! kon ik met myn liefde als gy te rugge keeren.

Fre. Gy waart het dan die hem zoo vroom hiel in de nacht?

Men. O ja, myn Heer, ik was 't, dees hant, dit staal, myn
Zyn onverwinnelyk. (kracht,

Kar. Verschoon doch deez' gebreeken,
'k Beloof u 'k zal voortaan van minnenyt niet spreken;
Myn Engel! weest geruft, 'k zal u gehoorzaam zyn.

Mar. Myn Liefte honen was onmoogelyk voor myn;
'k Vergeef 't u alles, doch op voorwaart van niet weder
Licht te geloven.

Kar. 'k Wierp my voor uw voeten neder,
D Indien

50 HET VERANDERLYK GEVAL,

Indien ik dorst om hun, om u myn dankbaarheid
Te tonen, doch ik bid, wyl wy met redenstryt
Nu beide bezig zyn, bezegelt myn gelukken,
En laat ik in uw arm uw zoete lippen drukken
Tot zoen van ons krakeel; dus weig'rig Lief? wel hoe!

Mar. Zulks kan niet zyn, myn Prins, ik sta u dit niet toe.

Kar. Waarom, myn hartje? 't zal u tot geen oneer strekken.

Ma. 'k Mogt met myn boerekleet uw zydekleet bevleken.

Kar. Myn ziel lyt pyn genoeg, wat quelt gy my dan noch?

Verlicht myn smart, ay kom, myn Lief, omhels my doch.

Mar. Men mocht ons zien.

Kar. En of men 't zag, 't kan ons niet krenken.

Mar. Zult gy van minnenyt aan my niet meer gedenken?

Kar. O neen, 'k verban die gants, zelf de gedachtenis.

Fred. Zoo zyt gy dan zoo vroom?

Men. O! myn gelykenis

Ter werelt niet.

Fred. Gy hebt dan tegen twee gevochten,

En dat alleen?

Men. Dat's niet, ik deed eêr and're tochten.

Myn Heer, al waren zy twee hondert sterk geweest,

't Was weinig maar voor my, zoo wort ik hier gevreesd;

En hadden zy zoo braaf niet weten weg te snappen,

Ik had dat bloêd gespuis tot hutspot konnen kappen.

Fred. Hebt gy haar niet gekent?

Men. Neen; want zy haar te rat

Van achtren lieten zien.

Kar. Gunt my uw hand, op dat

Ik gunst op gunst van u, myn Engel, mag genieten.

Maar ach! wat zie ik hier dees schitteringe schieten

Door d'oogen in myn hart, verraderes, ik zweer

By d'hemel, ach! ik sterf.

Mar. Hoe dus ontstelt, myn Heer?

Kar. Wie gaf u deze ring?

Mar. Ach! hebt gy reets vergeten

Uw eed, en zyt gy weêr door minnenyt gebeten?

Kar. O

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 51

Kar. O neen, geen minnenyt beheert nu myn gemoet,
't Zyn honen, snode, diege op 't wreetst my lyden doet.

Ondankb're, zeg my voort, wie heeftze u dan gegeven?

Mar. Gy zelf, myn Engel!

Kar. Ik?

Mar. Wilt my niet wederstreven,

Oja, myn Karel, gy; ziet hier ik ben die geen
Die deze nacht voor u zoo moedig heeft gestreên,
En twee verraders deed met schant te rugge keeren.

Kar. Wat zegt gy?

Mar. 't Geen gy hoort; want ik in mannekleêren
Uit 't dorp vertrok, en u alzo bezoeken quam.

Kar. O wonder van de min! wat werkt gy door uw vlam?

*Koning, Arnesto, Albano, Lodovico, Frederico,
Porcia, en gevolg.*

Kon. **E**n wonderlyk bedrog.

Arn. Hier is hy.

Fred. „Myne listen
„Die hebben wel gewerkt, het gaat ons als wy 't gisten.

Alb. 'k Verzoek zyn Majesteit vergiffenis, en bid
Hy dit misdryf verschoon.

Kon. Hou, Karel!

Kar. Hoe! wat 's dit?

Myn Heer en Vader, wat gelieft u te gebieden?

Porc. Is 't mooglyk, hemel? ach! wat laat gy niet geschieden.

Kon. Noem my geen Vader, maar leer beter nu verstaan;

Gy zyt geen Prins, maar wel den zoone van Albaan.

Alb. Ik was den oorspronk, Heer, van deze listigheden,
Door dien ik, om myn bloet den troon te zien be-
treden,

Hem gaf de naam van Prins, dan 't is myn eigen zoon;

En Margareet alleen is d'erve van uw kroon,

En die uw Gemaal, Mevrouw de Koninginne

(Wiens ziel in d'hemel rust, om grooter Ryk te winne)

Ter werelt heeft gebracht, en liet in myne hant;

D 2

Dies

52 HET VERANDERLYK GEVAL,

Dies bid ik andermaal, vergeef myn misverftant.

Kon. Wel, wyl gy 't zelf bekent, zoo zal u het ontdekken
Van deze lift tot een vergiffeniffe ftrekken.

Alb. Dees is zy, grote Vorft!

Kon. Myn dochter, dat ik u
Omhels, myn waarde kint!

Kar. Wat hoor en zie ik nu!

Mar. Myn Heer, zoo veel geluk, noch dees veranderingen
En had ik niet gehoopt.

Men. O meer als wond're dingen!

Kar. Ik weet nau wat dit is.

Men. Ja 't is wat ongemeen

Kon. Gy zult voortaan de naam van een Princes bekleên,
En nevens Vaders zyd' zyn op den troon gezete.

Gy Heeren, roept met my, lang leve Margarete!

Alle. Lang leve de Princes! lang leve Margareet!

Mar. „Myn ogen, tongen van de ziel, getuigen 't leet
„Dat myne ziel gevoelt, in van hem af te fcheiden.

Kon. Myn dochter, kom, ik zal u in myn hof geleiden,
Op dat men u daar diene en eere na uw ftaat,
Die's Konings hart vermaakt in koninglyk gewaät.
Gy, Karel, blyfin 't hof, en wilt niet wederkeeren
Na 't dorp, een ieder zal door ons gebod u eeren,
Vermits ik u bemin, en noch in waarden hou,
Dies hoop op onze gunft, volhardende in uw trouw.

Koning en Margareta binnen.

Fred. 't Geval is wonderlyk, gelyk gy zelf kont fpeuren,
En 't geen men hier ziet, heeft men meerder zien gebeu-
ren. *binnen.*

Arn. Het treft nu dees, dan die, en elk na eigen fchult. *bin.*

Lod. 'k Bedroef my nevens u, vaar wel, en neem gedult.
binnen.

Alb. Kom, Karel, volg my na, hier kan geen treuren baten.

Gy moet met my na 't dorp, en deze ftaat verlaten,

Die, zynde die gy zyt, u toch in 't minft niet voegt. *bin.*

Por. „Gy weet het, hemel, hoe zyn onluk my misnoegt.

„Hy

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 53

„Hy is dan die hy is, noch kan ik niet verzaaken,
„Dat ik myn ziel gevoel in zyne liefde blaaken. *bin.*

Kar. O ramp! ô hartenleet! ô ongeluk! ô spyt!

Men. Dit komt te slecht, myn Heer, hoe! voor zoo we-
nig tyt *(ten,*

Een Prins van 't lant te zyn, en voort weêr zoo verftoo-
Eer dat men noch 't gevoel van 't Prinsdom heeft ge-
nooten.

Ik kan my zeeker niet onthouden van gelach;
My dunkt dat ik met recht u wel gelyken mag
By finte Blazius, die wy in 't dorp steeds viëren,
En met verandering van kleêren dikwils cieren,
Zo dat hy nu Sint Jan, en dan Sint Pieter lykt,
En voorts zoo 't heele jaar voor andre Heil'gen prykt:
Maar nauwlyks komt zyn dag, men ziet zyn pracht
verdweenen,

Hy wort weêr Blazius, gelyk hy was voorheen.

Kar. Nauw weet myn tong de pyn en finart.

Die ik gevoel aan ziel en hart,
Met droeve woorden uit te drukken.

O Hemel! wat all' ongelukken,
En wreede rampen lyd ik niet?

Die my bestormen met verdriet,
En angst, en kommer, en bezwaren.

De Koning komt hier zelf verklaren,
Dat ik zyn zoon niet ben of was.

Wat ongeval, helaas! hoe ras
Kan 't wankel luk haar aanzicht keeren!

En 't alderhoogste tot het laagste toe verneêren.

Nu merk ik eerst de veinzery
Van Porcia, die zich zoo vry
Aan myne liefde zocht te binden,
Op hoop van daar een Kroon te vinden;
Margreet al zwygende geniet

54 HET VERANDERLYK GEVAL,

De gunst die haar den Hemel bied;
 Fredrico, die myn vrintschap eerde,
 Verlaat my nu als een verneêrde;
 Arnesto zich hoogmoedig toont;
 Albaan bespot my zelf, en hoont
 My in myn leet en ongevallen;
 Jazelf tot Mengo toe, acht men my niet met allen.

Dan daar's niet aan, zy mogen my
 Verlaten, alles wat ik ly
 Dat zal ik met gedult verdragen;
 Ten trots van tegenspoet, en plagen,
 Die my 't geval heeft opgeleit;
 't Zyn menschen die d'ondankbaarheid
 Als eigen is en aangeboren;
 Een snode drift van haat en tooren
 Die den verwinnaar lauweriert,
 En om zyn luk staag vrees en viert,
 En gaat den overwonnen haten,
 En als verworpeling versmaden en verlaten.

Het pynt my niet, doorluchte Vrouw!
 Ik laat de Kroon niet met berouw;
 O neen! nu gy die zult genieten
 Kan het verlies my niet verdrieten;
 Myn vroomheit blyft my altyt by;
 Niet vrees ik, als alleen dat gy
 Nu, door hoogdravende gedachten
 Gevoed, myn liefde zult verachten.
 Den hemel zy getuig hier in,
 Dat ik zoo veel en meerder min,
 Prins zynde, u staag heb toegedragen,
 Als oit van d'eerste uur dat u myn ogen zagen.

Volmaakte liefde, in hooge staat,
 Vertoont haar waarde door de daat

Van

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 55

Van onverbrekelyke panden;
 Die wenste ik nu wel van uw handen;
 Op dat gy, als ik heb gedaan,
 Myn trouwe liefd' niet mocht versmaân;
 Noch verder gaan myn zuchten zwerven,
 Ik wenste al 's werelts luk te derven
 Als ik u maar genieten kon;
 Ik wenste starren, maan, en zon
 Tot medelyden te bewegen;
 Maar 't is om niet, de glans der Kroon die schynt my te-
 (gen.

Dies is het beeter dat ik sterf,
 En ik dit stervend leven derf,
 Als onverhoort myn ramp te klagen,
 Geen eël gemoet kon oyt verdragen,
 Dat die noch giftren 's Konings staat
 Bekleede, nu als onderzaat
 Beöogt wert, en veracht moet leven.
 My zelven uit dit hof te geven
 Is 't beste, en voor de rest gedult;
 Myn nootlot moet hier zyn vervult:
 In zoo veel onluk is het scheiden
 De kortste weg om my na wensch ter doot te leiden.

Vergeefs op iemants heil gesteunt,
 Als zelf den hemel zich niet kreunt
 Aan ons verdriet; geen mededogen
 Van menschen zal een traan afdrogen,
 Geen enk'le traan van ons gezicht,
 Dat hart en ziel hun pyn verlicht;
 Ter werelt is geen troost te vinde,
 Ten zy de doot myn ziel ontbinde
 Van 't lichaam, die ik nacht en dag
 Aanbidden zal, met droef geklag,
 En naar gezucht in bos en bergen,
 Om haar dien laatsten dienst in deze noot te vergen.

D 4

Vaar

56 HET VERANDERLYK GEVAL,

Vaar wel dan, ſchoone Margareet!
 Vaar wel, Princes! ik ben gereet;
 Uw trouwe dienaar die ſtaat vaardig,
 Om u te off'ren, is hy't waardig,
 Een trouwe en onbevleete ziel,
 Die mooglyk u weleer beviel;
 Een ziel, die noch op d'ogenblikken
 Van d'allerlaatste levens inikken
 Zal zeggen, 'k lief myn Margareet;
 Op dat de heele werelt weet
 Hoe myn ſtantvaſtigheit in 't minnen,
 In ſpyt van 't wankel luk, de doot zelf kon verwinnen,

Men. Myn Heer, ik bid u laat dees droefheit toch, en
 Navreugt. (tracht

Kar. Ach, Mengo, 't is niet meer in myne macht,

Men. 't Is al, indien gy wilt.

Kar. Om noch te konnen leeven

Moest de vergeetelheit de grootſte hoop my geven,
 Indien het mooglyk was, dat ik die ſchoone zon
 (Nu d'oorzaak van myn doot) daarom vergeten kon.
 Maar neen, ik moet de ſmart en pyn die my beſtryden,
 Nu ik haar ſtralen mis, op 't felſt noch wreder lyden;
 Te meer, terwyl ik weet dat haar den Konink met
 Fredrico binden wil door Hymens heil'ge wet.

Wat wil, wat zal ik doen? wat kan myn liefde baten?

Men. Dat gy niet om haar denkt, gy moet haar doch
 verlaten.

Kar. Wel aan! ik zal uw raat dan volgen, doch met leet.
 Maar hoe zou ik zoo ras die ſchoone Margareet
 Vergeeten konnen? die 'k meer als my zelf beminden;
 Die Margareta, die geen wedergâ kon vinden,
 En, blinkende als een ſtar, ver boven and'ren ſcheen;
 Want alhoewel dat ik d'ondankbare met reên
 Vergeten wil, nochtans ik voel my zelf bedrogen,
 En vint my machteloos; d'aantreklykheit der ogen

Vermag

Vermag meer als ik dacht, de krachtige natuur
Verwint het alles; ach! ik sterf op yder uur,
Wyl Margareet my moort, vermits dat Margarete....

Men. Hou op van Margareet, is dit haar dan vergeete,
Myn Heer? my dunkt dat ik die naam te dikwils hoor.

Kar. Hoe zyt gy noch zoo dwaas! gelyk een zieke door
Verbod, in d'hoogste brant van zyne koorts gelegen,
Het drinken wert ontzeit, maar evenwel daar tegen
Wert toegelaten dat hy zyne mont slechts spoelt,
En met een weinig nat zich voor een wyl verkoelt;
Zoo ben ik ook, nu ik Margreetas byzyn derve,
Gevoel ik zulk een brant die my byna doet sterven.
En wyl myn ziel haar niet na wens genieten kan,
Laaf ik my door myn tong, en spreek daar somtyts
van;

Dit wil den hemel tot myn troost maar slechts ge-
hengen.

Men. Is 't mooglyk; kan men u tot geen bedaren bren-
gen?

Kar. Ik ben vol pyn, en vind' hier geen verlichtenis.

Men. Heb maar gedult, het zal wel bet'ren na ik gis.

Kar. Wat zal ik doen? myn Lief gaat haar door d'echt
verbinden.

Men. Wacht tot zy weduw wort, of tracht een aâr te
vinden.

Kar. Dees hartstocht raakt te fel, myn ziel zoo kout als ys
Tuigt dat myn doot genaakt.

Men. Men hoeft hier geen bewys,
Dewylje't zelfver zegt, zo dunkt me was 't geen wonder.

Kar. Myn lukstar en myn zon die gingen t'evens onder.

Men. 'k Beken, uw ongeluk in 't lieven is wel groot;
Maar, Heer, van sterreven en hebje noch geen noot;
't Geen u nu overkomt, ziet men wel meer gebeuren.

Kar. Heel onbegryplyk is myn liefd, gy kunt het speuren;
Want schoon ik heb getracht noch meerder dienst
en min

58 HET VERANDERLYK GEVAL,

Aan haar te tonen, 't was onmooglyk, mits 'er in
Myn borst geen grooter min of liefd' oit wiert ge-
vonden.

Ach hemel! met wat vreugt, indien ik wiert gebonden
Aan haar door d'echtebant, zou ik u heel vernoegt

Dank zeggen eeuwiglyk voor 't luk my toegevoegt.

Men. Hoe! woud gy trouwen, Heer? dat wil ik nimmer
hopen.

Men zou de grootste schat niet dierder kunnen kopen,
En na ik merken kan, gelyk men 't my verbeelt,
Zoo is 't een zaak die licht eer als men meent ver-
veelt;

Daarom bedenkt u wel, 'k verzeeker u, het trouwen
Geeft niet als ongemak, en al te laat berouwen;

Wilt gy gewroken zyn van die u zoo misleit,

Zoo laat haar trouwen, en blyft gy in vrygheit.

Kar. 't Is wel gezeit voor die, die geene weerliefd' achten;

Maar ik vind' by my zelfs heel andere gedachten,

En acht myn liefd', en zorg, en diensten, wel besteeft,

Mocht ik in zulk een staat eens zyn met Margareet.

Men. Voor my, 'k heb noit gedacht in 't slaafs verbont te
treden,

En vraagje my waarom? hoort toe, dit zyn de reden:

Een vrouw die puntig is, en altyt net wil gaan,

Past zelden dat in huis het nodigt wert gedaan;

En flordig zynde of vuil, zy staat u altyt tegen;

Een jonge is al te veel tot minnespel genegen,

Zetokkelt altyt aan, men doet meer als men kan;

En out, men heeft noch nacht of dag geen vreugt
daar van,

Maar wort eer dat men 't weet al levendig begraven:

En neemje een weeuw, je moet voor and're kindren
slaven;

Is 't al een vryster, zy is vies en haast geraakt,

Die van de moeder vaak hartnekkig wort gemaakt;

En zoos' een Vader heeft, zoo looptze lichtlyk klagen;
En

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 59

En heeft z'er geen, het gelt dan iemant van haar magen,
't Zypeet of bestemoër; en isse boos of quaat,
De duivel in de hel en weet tot haar geen raat;
Goet zynde en milt, je wort al slapende bedurven;
Een gierige, zoo is 't veel beter eer gesturven;
En isse wys, je hebt jou meester altyt t'huis;
En isse mal, waar is ter werelt grooter kruis;
Zoo ze eerlyk is, ze zal altyt van u begeeren;
Oneerelyk, zoo zal z' u door haar doen onteeren;
En adelyk, denk vry dat gy haar dienaar zyt;
En arm, gy voed de muis die u de keel afbyt;
Groots zynde, zalze altyt die minder zyn verachten;
En nederig, wat heeft men meer als schant te wachten;
En isse ryk, zy zal ook wis hovaardig zyn,
Dan hoort men dikmaal, 't is van 't uw niet, maar van 't
myn;

Een lelyke die is verdrietlyk voor uw oogen;
En is z' al schoon, je moet zomwyl noch wel gedogen,
Al benje een Heer van 't lant, dat men jou duivel maakt,
En ziende zelf de zaak, noch wert de zaak verzaakt,
Zoo kan dat gretig goet haar aan hun lust verbinden.
En neem, 't was naje wens, je kond 'er eentje vinden
Die net en was noch vuil, te jong noch ook te out,
Tegoet, noch niet te quaat, te nedrig, noch te stout,
Tegierig, noch te milt, te wys, noch van de malste,
Niet te begeerlyk, noch t'oprecht, noch van de valste,
Niet aadlyk, arm of ryk, met weinig hoverdy,
Te lelyk noch te schoon, het zy 't een vryster zy,
Of weduw, hoe zy is je bint 'er meê bedrogen,
Al wasje noch zoo gauw en zaagt met Argus ogen;
't Schynt zoo in 't eerst wel wat, als 't meisjen opge-
Gelyk een hooffepop, de vryer eens belonkt, (pronkt
En helpt het kalf op hol door al de kermis prullen,
Door zalfjes, pleistertjes, door strikken, quikken,
krullen,
Zoo raakt Heer loshoofd vast, en eer hy 't weet om hals.

Kar.

60 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kar. Houd op! uw zotte reën verveelen my in all's;
En leer beleefder en met meerder eerbied ſpreken
Van 't vrouwelyk geſlacht, dat ik als god'lyk reeken.
Onnodig met uw ſnap hier meerder tyt verſpilt;
'k Verlaat het hof, gy moogt my volgen zoo gy wilt.

Karel binnen.

Men. Zoo doen ik ook, ik zal in noot jou niet verlaten;
En heb ik my vergift in wat te vry te praten,
Vergeefhet, Heer, het is om beters wil geſchiet;
Die niet getrouwt en zyn geloven het doch niet;
Doch 't zy hoe 't wil, ik heb 't niet uit myn duim ge-
zogen,
Zoo 't al geen waarheit is, 't is alles ook geen logen. *bin.*

V Y F D E B E D R Y F.

Karel alleen in 't dorp.

En zeeman ploegt de woefte zee,
En zwerft met kommer op de baren,
Op hoop dat hy na lang bezwaren
Zal ank'ren op behouden ree;
Maar echter onverwacht, door felle ſtormgedreven,
Kan 't nootlot vaak niet wederſtreven,
Wyl een onzichtb're dootſe klip,
Daar hy zyn haven meent te kiezen,
Hem t'evens wegrukt met zyn ſchip,
En doet hem lyf en goet verliezen.

't Verlieſde vogeltje vermaakt
Zich zingende op de groene bomen,
En gaat vernoegt verwelkomen
Zyn ega die van weêrlieſd' blaakt; (ken,
Wanneer een vlugge pyl zyn treurſpel komt voltrek-
In 't midden van zyn trekkebekken,
Daar hy zyn grage welluſt boet;
Zoo dat, in plaats van vreugt te vinde,

Hy

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 61

Hy nederstort in 't lauwe bloet,
En vint de doot by zyn beminde.

Een hart dat, als de vlugge wint,
Door bos en bergen weet te vliede,
En schoon hem iemant slyt aanbiede,
Geen wederga in snelheit vint,
Raakt evenwel door list des jagers in de netten,
Die hem zyn snege loop beletten,
En end'lyk met gevelde spriet
En jagtzwart's levens draat affnyen;
Dies kan daar hy hem op verliet,
Hem van de doot niet meer bevryen.

Zoo heb ik als een schip geholt,
Door woefte golven, heel verbolgen;
Gelyk een vogel moeten volgen,
Waar hem het onluk heenen rolt;
Ja, als een vluchtig hart, in myne doot gelooopen;
Dies is 'er niets voor my te hopen.
Ik leed meê schipbreuk op een rots;
Een wreede pyl myn borst doorgriefde;
Een jagtspriet trof myn hart, dat trots
Het wankel luk stantvastig liefde.

Leonido.

Leon. **W**El Karel, 't dunkt my vreemt u nu alleen te
zien,

Weet gy niet dat de Vorst met al zyn Edelliën
Hier in 't geberregte zoo daatlyk is gekomen?
Hy blyft hier voor een wyl; en na ik heb vernomen
Zoo wil hy zich ter jagt vermaken dezen dag;
Dies waar 't niet vreemt dat men u ook genegen zag,
Om nevens andere zyn Majesteit t'ontfangen.

Kar. Na Karels byzyn zal men nu niet zeer verlangen,
Dies is 't onnodig, vriend, dat gy my zulleks vergt;
Ook

62 HET VERANDERLYK GEVAL.

Ook als zyn Majesteit komt jagen in 't gebergt,
Zoo is hem wel bekend ons aller onvermogen,
Hy zal 't genegen hart met goedertieren ogen
Wel inzien zoo ik meen; en blyft hy deze nacht,
Daar wert al wat men kan tot vreugde bygebracht,
Om na behoór de Vorst en zynen stoet t'onthalen.
Maar zeg, zaagt gy Margreet met goddelyke stralen
Niet blinken als de zon in 't heerelyk gewaat?

Leon. O ja! noch schoonder dan de schone dageraat,
Die hare schoonheit van dit schone beelt moet leenen;
Daar wort gezeit dat haar den Koning wil vereenen
Met Frederik zyn Neef, door Hymens heil'ge bant.

Kar. O pyn!

Leon. Zyt gy ontstelt?

Kar. Het gaat my aan 't verstant.

Leon. 't Is vreemt!

Kar. 't Doet niet.

Leon. Zyt gy minnydig dan?

Kar. Met reden?

Een minnaar wert altyt met achterdocht bestreden.

Leon. Zoo mint gy de Princes?

Kar. Zy is het die myn zin

En ziel alleen gebied.

Leon. Wat voordeel kan die min

U geven? niet met al.

Kar. Haar eeuwig te beminnen

Myn lust en oogwit is.

Leon. Wat zultge daar meê winnen?

Kar. 't Is my genoeg als ik haar dienaar maar mag zyn.

Leon. En zonder liefs genot voor al uw minnepyn?

Zoo dwaas en ben ik niet, dat ik zal liefde dragen

Diens grootsheit my veracht, dien ik niet kan behagen,

Schoon dat ik haar behaag, vermits de hoofde eer

Niet toelaat dat zy haar gedachten tot my keer.

'k Beken, 'k heb Margareet voor lang myn hart ge-
geven,

Eêr

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 63

Eêr dat haar 't luk zoo hoog had boven my geheven :
Maar toen zy wiert bekend , zoo heb ik voorts getracht
Die liefd' te bannen uit het diepst van myn gedacht ;
Want iets te minnen dat men nimmer kan genieten ,
Is zothet , die niet brengt als quelling en verdrieten.
Verbant dit uit uw geest , wilt gy u laten raân.

Kar. Had ik als gy bemint , ik had zulks licht gedaan ;
Maar neen ! myn liefde is al gebouwt op vaster gronden.

'k Vind' vreugd' in myn verdriet , en balsam voor myn wonden ,

Wanneer ik aan haar denk , kan die gedachtenis
Myn ziel verlichten , die vol pyn en droefheit is.

Leon. Uw staat is t'ongelyk , bezin u eens te degen ,
Een lantmant zal die een Princes tot liefd' bewegen ?

Kar. Wat lantman ? 'k zeg gy liegt , vermits het edel bloet

Dat in myn ad'ren is , de deugt van myn gemoet
Genoegzaam tuigen kan , dat niemant kon verneêren.
Ik ben een Prins , en wil by d' hemel u hier zweeren
Dat yder een die my voor zulleks niet en kent ,
Myn hoonder is , en al myn roem met onrecht schent :
Want myn gedachten noit van eed'le daân vervremen ;
Maar doen hun lof tot by 't gestarnte plaatze nemen.

Fredrico in jachtgewaat.

Fred. **W**At's dit !

Leon. 't Is Karel , Heer , die zelf hier niet alleert
Zich Prins noemt , maar durft noch door schandelyke reên.

My hoonen , dan ik zweer myn wraaklust haast te koelen.

Leonido binnen.

Fred. Lafhartige ! 'k zal u myn gramfchap doen gevoelen.

Wat oorzaak hebt gy , schelm , dat gy u zelf de naam
Van Prins toeëigent , daar geen and'ren erfgenaam
Des Ryks en is , als ik ; 'k zweer 'k zal u haast beroven

Van

64 HET VERANDERLYK GEVAL,

Van alle hoop, die u dees zotheid deed' geloven.
Gy zult niet straffeloos dees blykelyke hoon,
My aangedaan, ontgaan, ô neen! ik wil dan, schoon
Het my tot schand' verstrekt, dat ik, met een ver-
achte

En slechten mensch als gy, myn staal beproef en krach-
ten,

Dat gy uw degen trekt, geen woorden, maar de daat
Alleen, beschut u 't lyf voor myn gerechte haat.

Kar. Ik bid, myn Heer, wilt toch uw toorne wat bedwin-
gen;

'k Verzeker u, dat ik zyn Hoogheit in geen dingen
Ter werelt oit misdeê, ook nimmer doen en zal:

'k Ly met gedult het woên van 't wankelgeval.

Fred. Dat u ten troon verhief, onwaardig tot regeeren.

'k Zeg dat gy u verweert, of by den hemel 'k zweere
Dat ik u dooden zal.

Kar. „Is 't mooglyk dat de wet

„Eens onderzaats myn staal nu inhoud, en belet

„Om dien hoogmoedigen van 't leven te beroven?

„O spyt! ô schant! wat plicht gaat uw gevoel te boven!

Fred. „Het is nootzakelik dat ik gelegentheit

„In acht neem, Karels doot zal d'Oppermajesteit

„Van 't machtig Napels my na wil en wens doen er-
ven?

Noch eens verweert u, of ik doe u daatlik sterven;
Voort, trek uw degen uit.

Kar. Myn eer laat zulks niet toe,

Dat ik in zulks te doen my zelfen u misdoe,

De Prins en zal my noit van myne plicht afkrygen.

Fred. Zoo zal ik u dan hier met steek op steek doorrygen.

Trekt zyn degen, daar op Karel de zyne mede.

Kar. Wel, nu gy my zoo trots en overmoedig tergt,

Kom aan, myn groot gedult is al te veel gevergt;

Dan 'k neem den hemel tot getuige, dat uw woorden

My dwingen tot dees daat.

Mengo

Mengo uit.

Men. Men wil myn Heer vermoorden :

Och, help ! sta by , och , help !

Kar. Hoe maakt gy zulk gerucht ?

Fred. Zwygt , schellem , of ik zal . . .

Kar. Ik ga , vermits ik ducht

Dat ik in 't end myn staal niet zou bedwingen kunnen.

Karel binnen.

Men. Twee vchten styf en sterk , en niemand had gewonnen ,

Was 't geen Romeinse daat ?

Fred. Toont u vry dankbaar aan

Zyn komst ; want andersins ten waar zoo niet gegaan.

Men. „ Terwyl hy omkykt zal ik meê de vlucht verkiesen ,
Ten dient my hier niet meer.

Mengo binnen.

Fred. Ik moet myn hoop verliezen :

Hy laat my hier , en is geweken zonder reên.

Wel , Mengo , hebt gy . . . hoe ! dien fiel is ook al heen.

Arnesto.

Arn. Wat toorne dwingt u om uw staal hier dus t'ontbloten ?

Zyn Hoogheit is ontfelt.

Fred. 'k Heb Karels dood besloten ,

En voer myn voorneem noch van dezen dag wel uit.

Arn. Myn Heer die overdenk , 't is al een vreemt besluit.

Fred. Zwygt , Graaf , en zegt my niet , 'k zal hem alleen zyn leven

Niet nemen ; maar de Vorst ook zelf de dootsteek geven :

Op dat doch eens myn hoop , door staatzucht opgevoed ,

De vrees verbannen mag van myn ontrufft gemoet.

Kom , gaan wy , 'k zal de zaak in 't breede u openbaren.

Wie dat iet groots bestaat moet bloheit laten varen.

Beide binnen.

E

Por-

66 HET VERANDERLYK GEVAL,

Porcia van d'eene, en Karel van d'ander zyde.

Porc. „**I**K heb myn tweede ziel, die myne ziel gebied,
„Om wien ik zorgend' leef, en nauwlyks rust ge-
„niet, (treden,

„Na wensch gezien: hy komt bekommert herwaarts

„Zyn opgetogen geeft die is geheel t'onvreden,

„Nu staat hy zyn gezicht ten hemel, dan na d'aart;

„Zyn droefheit myn gemoet zo wel als 't zyn bezwaart;

„Myn hart op elke zucht door meely schynt te breken;

„Hy gaat, ik roep hem hier. wel Karel, zonder spreken

Hier dus verby te gaan? dat dunkt my al wat vreemt!

Kar. Mevrouw, 'k verzoek dat gy het doch niet qualyk
neemt,

Ik was in myn gedacht een weinig opgetogen.

Porc. Zoo heeft de liefde dan op u al groot vermogen.

Kar. Te veel, zy plaagt myn ziel met smart en ongedult,

Zoo wert myn nootlot door myn lyden heel vervult.

Porc. Uw edel hart is waart iets waarders te verwerven.

Kar. 'k Moet stervend leven, om al levende te sterven.

Porc. Hoe leeft gy dan?

Kar. Mevrouw, ik leef verheugt met pyn.

Porc. De pyn en vreugt nochtans heel tegenstrydig zyn.

Kar. 'k Voel pyn, wanneer ik denk aan 't geen ik heb ge-
noten,

En echter d'eenzaamheit houd myne vreugt besloten;

Dies heb ik pyn en vreugt terwyl ik ben alleen,

En niet vergeten kan 't geen is geschiet voorheen.

Margareta.

Mar. „En zie ik Porcia en Karel daar niet beide

„In redenstryt? zy zyn 't; wat mag hun hier geleide?

„'k Verberg my hier, en leen aan hun gesprek het oor.

Kar. Vol dankbaarheid geef ik Mevrouw na wil gehoor.

Porc. Uw staats verandering die ging my aan het harte,

En heeft op 't hoogst myn ziel doorgriefft met pyn en
smarte;

Dan

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 67

Dan echter weet dat ik u noch in waarden hou.

Mar. „Het is verlooren, 'k sterf van achterdocht en rou;
„Ik nader.

Kar. „Daar vertoont zich 't leven van myn leven,
„Myn ogen reets hun vreugt vernoegt te kennen geven;
„Vergode Margareet! mocht ik u spreken aan,
„O hemel! wat geluk zou 't myn te boven gaan.

Mar. Volmaakte Porcia, gelieft u niet te belgen
Myn kleen verzoek, om hier, in schaduw van de telgen,
Waar haar de glinsterende Aurora zelfver toit,
En alle morregen haar zilv're paerlen stroit,
U nevens my wat te vermaken langs dees vlieten,
Die door een labb're koelt haar ruiffend nat doen schie-

ten

Langs d'oeveren, daar de roos en geur'ge violet
Turkois trotst en saphir, aan 's Konings kroon gezet;
Hier plagt ik heel geruft, van onrust vry, voor dezen
(Eer 't luk my tegen wens verhief) vernoegt te wezen;
Zoo dat my dacht dat ik u ongelyk zou doen,
Indien ik zonder u dees lustgenoot in 't groen.

Porc. Mevrouw, ik blyf verplicht aan uw genegentheden.

Mar. Kom gaan wy, 't is een vreugt zich zoo wat te vertre-

den.

Porc. 'k Zal u gehoorzaam zyn. „hoewel het my verveelt,
„Wyl Karel maar alleen in myn gedachten speelt.
„Diens byzyn ik verlaat, maar werd 'er toe gedrongen.

Mengo.

Men. Ik ben Fredrikoos toorn heel aardig noch ontspron-

gen.

Kar. 'k Wil naderen, Mevrouw!

Mar. Ter zyde, snoden, voort!

Vertrek uit myn gezicht; is dit uw trouw, uw woort,
Trouwlooze, dat gy zwoert my eeuwiglik te houden?

'k Vervloek met recht den dag dat ik u eerst aanschou-

den.

Margareta en Porcia binnen.

E 2

Kar.

68 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kar. Myn geeft die staat door dees verwarringen ver-
dwaalt;

Is 't mooglyk, Margareet, dat gy met smaet onthaalt
Met zulke afkeerigheit die u zo trouw beminde,
En in stantvastigheit geen wederga kon vinde?
Is 't mooglyk dan dat u verlaten Karel leeft,
Nu gy hem onverdient zoo smadige antwoord geeft?
Ter zyde, snooden! voort, ach! most ik zulks nu hooren?
Tierannige, ach! ik sterf; my zinnen gaan verlooren:
O hemel! hemel, ach! waar ben ik nu?

Men.

Niet var

Van 't dolhuis na ik gis.

Kar.

Zwyg, onbeschaamden nar,
'k Zal haar ondankbaarheid luitkeels te kennen geven.

Men. Dat hoeft niet, want men ken jou wandel en jou
leven,

't Ging lang al buiten weft.

Kar.

Ik zal de zee en lucht

Ontstellen door de galm van myn benaut gezucht.

Men. Wat zal de wint dan doen, dat zou ik gaeren
weten?

Kar. Veranderlyke vrouw! hebt gy zoo haast vergeten
De liefde die 'k u droeg, en gy weêr toonde aan myn,
Zoo was uw liefde niet oprecht, maar liefde in schyn;
't Was alles maar geveinst, dat toont gy door uw daden,
De staatzucht doet u nu myn nedrigheit versmaden;
Uw vleierende bedrog bedroog my voor en na.

Men. Daarom is 't dat ik elk het trouwen ook ontrâ;
Want vrouwen wonder zyn, wanneer zy woorden
krygen

Met ongelyk of niet, de mannen moeten zwygen.

Kar. 't Is veeltyts zoo gy zegt, 't bevinden geeft ons blyk,
Geeft haar een korfel woort, of 't weinigste ongelyk
In d'een of d'and're zaak, al had gy duizent malen
Haar opgepast, gedient, en wel gezocht t'onthalen,
Het zal vergeten zyn; zy zal met afkeer, smaet,

Beloo-

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 69

Belonen al uw liefd'; zoo verre strekt haar haat.

Men. Geen wonder, want wie kan hem op een vrouw vertrouwen?

De wispelturigheid is eigen aan de vrouwen,
Zy zyn gelyk de wint, die lichtlyk keert en draait,
En als de haan die nu eens dus dan anders krait.

Kar. Zacht, Mengo, 'k zie de Vorst hier met zyn hofstoet nad'ren,

Gaan wy.

Men. 't Is best, op dat jou zinnen weêr vergad'ren.
Beide binnen.

Koning, Albano, Arnesto, Lodovico, engevolg.

Alban. **H**et dorp schept nieuwe lust zyn Majesteit te zien,

En elk tracht nu verheugt zyn dienst u aan te biên.

Kon. De droefheit der Princes heeft my tot hier te komen Gedwongen, anders waar het licht niet voorgenomen.

Alb. Nu droef te zyn, dat's vreemt, quelt zy haar zelve dan?

Kon. Het zy hoe 't wil, het hof haar niet vermaken kan;
't Schynt haar genegentheên tot eenzaamheden strekken;

Dies heb ik, om haar hart allengs tot vreugt te trekken,
Voor goet gekeurt dat men haar lust na wil voldoet.

Alb. De vorst doet wel, wyl zy is eenig opgevoed,
Zal haar alleen te zyn licht allermeeft behagen;
Natuur haar trek hielp vaak voor 't lichaam zorge dragen.

Kon. Die laat ik nu begaan; want vreugde, zang, en spel,
Of wat men oit bedacht tot blytschap, om de quel
Die het gemoet beheert, in 't endet' overheeren, (ren,
't Was al vergeefs, haar pyn schein meerder te vermeer-
Dies stel ik d'uitkomst voorts aan 's hemel goet bestier.

Maar zeg, Albaan, wat doet, waar houd zich Karel hier?
Alb. De lees-en jagtlust zyn zyn daaglykse oeffeningen.

70 HET VERANDERLYK GEVAL,

Kon. Ik wenſten hem te zien? want ik hem zonderlinge
Bemint heb, om zyn deugt, dien ik het waardig von:
Ik trachten hem in 't hof te houden; maar ik kon
Door myn verzoek hem tot verblyven niet bewegen.

Alb. Sint dat hy hier quam ſtont hem alle grootsheid
tegen.

Kon. Hy is voorzichtig, wys, en zulk een inborſt acht
Het wankel luk niet dat hem ſchielyk t' onderbracht.

Lod. De ſchaamt en ſchant van dus de hoop der kroon te
derven,

Deed' hem verlaten 't hof, en wenſten hier te ſterven.

Kon. Ik neem den hemel tot getuigenis voor myn,
Dat ik wel wilde hy myn erfgenaam mocht zyn;
Want ik kan nauw, dat hy myn zoon niet is, geloven;
Iets twyffelachtigs wert my ingeſtort van boven:
Myn bloet getuigt, door liefde en toegenegentheit,
Natuur haar trek die tot zyn voordeel by my pleit.
Daar komt myn dochter, vol van kommer en be-
zwaren.

Margareta bedroeft met Porcia en Fredrik.

Porc. **V**Androefheit kon Mevrouw tot noch toe niet
bedaren.

Kon. Myn kint, nu zyt gy op de plaats, daar uwe geeft
Zoo na verlangde, op hoop dat zy haar quelling meeſt
Verlaten zou, en 't hart van ſmart door haar vermogen
Ontlaſten, waarom dan met neêrgeſlagen ogen
Het aartryk dus beſproeit met tranen en geweent?
'k Begaf my uit myn hof tot uw vermaak alleen,
En nu ik hier ben, ſchynt uw' droefheit te vermeêren.

Mar. Vervloekte minnenyt, hoe moort gy myn begeeren.

Kon. Nu vind ik waar te zyn, dat droefheit meeſt haar
kracht

Betoont aan die met recht men meeſt verſtandig acht.

Mar. Myn Heer, ik kon my noch tot geen vermaak begeven.

Fred. Haar ruſteloze geeft wert door icts vreemts gedreven.

Kon.

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 71

Kon. Geef u tot rust, Princes; de rust vermindert pyn.

Mar. Ik wenste liever wat alleenig hier te zyn;

Kon't wezen, Heer, men zou my zeer daar door ver-
plichten.

Porc. Het schreijen zal de smart, die haar bezwaart, verlich-

Kon. Men doe haar wil, op dat zy wat genoeg vint. (ten.

Fred. Zyn Majesteit doet wel.

Kon.

Den hemel spaar myn kint.
Alle binnen, behalven Margareta.

Margareta.

Mar. **W** At helsche pyn ontfteekt op eenen tyt,
Myn hart zoo fel, met min en minnenyt?
Komt, tranen! mindert myn verdrieten,
Met staâg uit myn gezicht te vlieten;
Nu ik myn ziel vol toorn en liefde voel.
Maar, neen! gy zyt verscheide voortgesproten;
Uit d'onlust heet en uit de liefde koel.

Dies doet het niet, gy zoud myn brant vergroten;
Vermits dat tegen d'achterdocht

Myn liefde als vuur wert voortgebrocht;

En, als een Etna, gloeit van binnen,

En zult gy doch niet kunnen winnen;

Want 't is niet meer in myn vermogen

Die brant te blussen door myn ogen.

Mengo uit.

Men. Indien barmhartigheid u immermeer bewoog
Om wel te doen, zoo ziet met een genadig oog,
Doorluchtigste Princes! uw' Karel aan, verlaten
Van liefde en van geluk, terwyl gy hem wilt haten.
Hy leeft bedroeft, en wenst de doot, met zucht op zucht,
Die d'harde rotten zelf bewegen, en de lucht
Zyn trouw gemoet, en zyn stantvaste liefd' doet weten.

Mar. Wat zegt gy al?

Men. Is 't dan wel mooglyk te vergeten
Hoe groot zyn liefde was? hoe dikwils gy te saam
Liefkoosden in ons dorp, zoo zoet, en aangenaam,

72 HET VERANDERLYK GEVAL,

Die u zoo mint, en gy zoo minde van te vooren.

Mar. Gaat heenen, Mengo, 'k wil uw' dwaasheit niet meer
hooren,

Door dien dat Karel een verrader is, die my
Maar te bedriegen zoekt; want al het geen dat gy
My zeggen wilt is vals, en uit zyn list gesprooten.

Men. De drommel mag Mevrouw, en hem, en my, wel
stoten.

In 't diepst van 't vagevier, daar noit geen ziel ver-
kout,

Zoo hy u niet bemint, en noch in waarden houd.

Mar. Heb ik hem flus noch niet met Porcia zien spree-
ken?

Men. Dat kan daarom niet zyn by ontrouw vergeleeken.

Mar. Hoe wil men dat ik min, die ik niet minnen kan?

Die my met achterdocht, gelyk een wreê tieran,
Elk ogenblik vermoort, en aandoet duizent smarte,

Men. Kan u dan zyn getraan niet raken aan het harte?
Nochtans het heugt my wel, dat gy niet zonder zyn
Gezelschap leven kost.

Mar. Die tyt is, door de pyn,

Die ik geleeden heb, al lang uit myn gedachten.

Men. Gy klaagt van weelde, daar hy reden heeft tot
klachten.

'k Verzeeker u dat hy om u zoo treurig leeft,
Dat hy zyn zinnen meest alreê verlooren heeft;
En duurt het langer (dat uw goetheit niet gehenge)
Zal dees bezwaren hem tot het uiterst' brenge.

't Is wonderlyk, hy zit den heelen tyt meest stil,
En als hy dan een woort, of zoo wat spreken wil,
Zoo vliegen uit zyn mont niet anders als Margrieten,
Die hy, zoo teer, zoo schoon, en zoo beleeft laat
schieten,

Dat, waren 't paerelen, ik had lang ryk geweest;
Maar 't valt nu slechter uit: 'k ben zekerlyk bevreesd,
Zoo 't reets niet is, het zal hem haast in d'harsens raken;
Want

Want hy begint zoo veel posturen al te maken,
Dan kruift hy d'armen eens, en krabbelt als een haas
Zyn neusdoek schier te niet, dan weêr met een helaas!
Zyn handen van malkaâr, en d'ogen na de starren,
Ja zoo veel dat ik zelf zou in 't verhaal verwarren.

Wat zegt gy dan, Mevrouw, ik wil hem roepen gaan?

Mar. Ja loopt, en blyft.

Men. Wel hoe! hoe zal ik dit verstaan?

Ja loopt en blyft, je hebt ten hoof al vreemde strecken,
Hoe kan het loopen by het blyven zyn geleeken?

Mar. Begrypt gy zulleks niet, is u 't verstant zoo dom?

'k Wil dat gy loopt om hem te roepen, dat hy kom.

En voorts dan ginder blyft; nu weet gy myn begeeren.

Men. Heel wel, 'k ben ook zoo bot noch niet, of 'k kan
wel leeren, *Men. bin.*

Margareta. Karel.

Mar. **O** Hemel! geef in dit verdriet
Dat ik myn Karel trouw mag vinde;
Op dat myn ziel zich eens ontbinde
Van quelling; en weêr rust geniet.

Kar. Gelieft haar Hoogheit aan haar slaaf iets te gebie-
den?

Mar. Hoe, ik! wie zyt gy? wat's uw wil?

Kar. Kan 't wel geschieden?

Wat hoor ik? hemel! ach! wat hoor ik! wacht gy dan
Noch langer? doot my, nu 'k niet langer leven kan.
Gebiedster van myn ziel, de pyn dien ik gevoele
Verstrekt een strik, die gy, om uwen haat te koele,
My werrept om den hals, en smoort myn tong, die eêr
Uw weêrliefd' bad; maar, ach! zy kan noch wil niet
meer:

De snode ondankbaarheid, my op de nek geschoven,
Verwart myn geest, en doet my zelven nauw geloven
't Geen dat ik nu met smart meer als te waar bevin;
Is 't mooglyk, hemel! dat zoo grooten liefde en min

E 5

Zoo

74 HET VERANDERLYK GEVAL,

Zoo haast verſmoort kan zyn? ach! is u reets vergeeten
De tyt die wy vernoegt met vreugden hier verſleeten?

Mar. 'k Beken dat ik u minde, en mooglyk tot myn leet;
Want te verzaaken 't geen gy zelve beter weet
Is vruchteloos, ik zou met recht de naam van wreede,
Indien ik zulleks deed', of zocht te doen, bekleede,
En 't ſtrekte my voor al myn leven een verwyte,
Dan ik vertrouw uw' deugt, wyl gy verſtandig zyt;
Doch, eer ik vorder ga, zoo dien ik wel te hooren,
Wat gy met Porcia gehandelt hebt te vooren,
Toen ik u by haar vond.

Kar. Niet zonderling, Mevrouw.

Mar. Geveinfde, 'k wil dat gy my zegt het geen zy wou.

Kar. Begeert gy 't? wel, zy gaf haar min aan my te
kennen;

Doch ik, om niet de liefd' die ik u draag te ſchennen,
Heb my ondankbaar voor zoo grooten gunſt betoont,
En ſlechts met afkeer en verſmaatheit haar beloont;
Vermits gy zyt alleen myn hart en zielsbegeeren,
Zoo kan ik nimmermeer een andre ſchoonheit eeren.

Mar. Maakt my geen logens wys.

Kar. 't Geen dat ik zeg is waar.

Mar. 'k Geloof u dan, en zeg u, Karel, 't valt me zwaar
Dat de gemeenſchap die wy hadden met malkand'ren,
Door 't wankelgeval zoo ſchielik moeft verand'ren;
Ik ben op Napels troon gerezen, en gy tot
Het laagſte neêr gedaalt; nu wenſte ik wel, uw' lot
Zoo ſlecht niet viel, om u myn min te mogen toonen.
Maar ach! het kan niet zyn, of 'k zou my zelve
hoonen,

En al den Adeldom, wyl gy een Lantman zyt,
En ik Princes; het was my eeuwig een verwyte,
Dat zynde die ik ben, ik echter zou beminnen
Dien ik in ſlechte ſtaat opofferde myn zinnen;
My te verned'ren is nu zoo onmoogelyk
Als u te heffen tot een Koning van dit Ryk;

Het

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 75

Het eene quest myn eer ; by 't ander staat te vrezen ,
 Dat u geen onderdaan oyt zou gehoorzaam wezen.
 U dan te minnen , en verlaten met berouw ,
 Getrouw te zyn , en zien de vrucht niet van myn trouw ,
 Te leven onvernoegt , voorts zonder hoop te hopen ,
 Is dwaasheit , die men meest met droefheit moet
 bekoopen ;

't Is daaglyks sterven en oneindelyk verdriet ,
 Zoo dat indien gy 't al wel oordeelt en beziet ,
 Bevint gy lichtelyk , dat in u te vergeten
 Geen misdaat en bestaat , daar ik u meê laat weten ,
 Dat ik met Frederik , die nu myn Bruigom is ,
 My geven zal in 't kort in echtsverbintenis ;
 De liefd' die ik u droeg wert hem nu toegedragen ,
 Gy kont my eertyts , hy my nu veel meer behagen :
 Myn zinnen , van u af , zyn nu op hem geleit
 Waarom dat weet gy , 'k vin te grooten onderscheit.
 Dies zeg ik nu , vaar wel : hoe ! geeft gy taal noch teken ?
 En antwoordt gy my niet ?

Kar. Hoe kan een doode spreken?

Mar. Zoo geeft gy my geloof? neen, Karel, Lief! myn
 Heer!

Keert weder tot u zelf , en zet uw twyffel neêr ,
 Myn zielsgebieder , kan een woort u dus verveelen ?
 De Liefde , een kint , nam slechts vermaak met u te
 speelen ,
 En heeft uw zin , zoo wel als my myn hart , vervoert ;
 Omhels my dan , myn Prins ! myn reden zyn maar
 boert ;

'k Verzeeker u , myn liefd' en zal u noit begeven.

Kar. 'k Begin op nieuw in dees uw armen weêr t'herleven ,
 Myn ziel die wort verquikt door ongemeene vreugt ,
 Die 't alles schuldig blyft aan uw volmaakte deugt.

Maar zeg , kunt gy , Princes , myn staat met gunst beögen ?

Mar. Zwyg , laat die vrees , ik wil die woorden niet gedo-
 gen.

Gy

76 HET VERANDERLYK GEVAL,

Gy kent my qualyk ; want om u liet ik de kroon
Der gantsche werelt staan.

Kar. Zoo 'k my niet dankbaar toon

Na waarde, 'k bid, hou het uw dienaar doch te goede ;

Zoo wil den hemel ons voor meerder onheil hoede.

Mar. Myn liefd' is veel te groot, dies zyt niet eens beducht ;

En volg myn raat. maar zacht.

Kar. My dunkt daar is gerucht.

Mar. Staat op, men mogt ons zien.

Kar. 't Schynt iemand ons komt nad'ren.

Mar. Men zie wie 't is, en schuil hier achter deze blad'ren.

*Frederico alleen, met een pook ; de Koning vertoont zich
by de beek al slapende.*

Fred. **M**Yn ziel met zorg belaân, vol dodelyke schrik
En angst, deift redeloos op yder ogenblik ;
Ik weet nau wat ik doe ; nu werd ik aangedreven,
Dan houd men my te rug, en al myn leden beven,
En echter moet het zyn ; 't is billik dat hy sterf,
Diens doot myn leven is, en leeven myn bederf.
'k Beken wel dat dees daat elk een voor wederspannig
En snoot uitkryten zal, voor wreet en voor tierannig ;
Maar 't zy hoe 't wil, of hy als Konink hier gebied,
Myn degen onderwerpt zich 't juk der wetten niet.
Het is hier stil, 'k ben nu verzeekert na begeeren
Voor yder een, dies is 't geen tyt te rug te keeren.
Hier rust hy zorgeloos voor 't wankele geval,
Terwyl dit staal hem al zyn zorg verbannen zal.
Ik nader hem : maar hoe ! wat is 't ? wat wil dit wezen ?
Myn hart dat klopt van vrees ; dan 't is geen tyt van
vrezen :

Myn hoogmoet heerlyk is, myn staatzucht al te veel,
En edel, dat ik hier myn zinnen dus verdeel.

Ik ga : maar ben ik niet ondankbaar in elks ogen ?

O neen ! een Kroon die is van al te groot vermogen ;

Haar glans doet onze ziel niet vrezen voor de doot.

De

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 77

De noot breekt alles, en dees wreetheit komt uit noot.
En of ik wreet ben, ik werd Koning door zyn sterven,
En blyft hy leven, kan ik Ryk noch Staat verwerven.
Myn geesi in twyffel is: dan reên geen plaatze heeft,
De Staatzucht zeit my reets, hy heeft te lang geleeft;
Dies vaar ik voort, en vind myn arm door moet ge-
steven.

Kon. Fredrico Neef, wilt gy my nu de dootsteek geven?
Waarom vermoort gy my? Ô al t'ondankbaar hart!
Is dit myn deugt beloont?

Fred. Hoe vind ik my benart
Nu dat hy droomende zyn lyden my doet blyken!
Dan evenwel ik zal niet van myn voorneem wyken;
Maar wel het geen hy my heeft in zyn droom voorzeit,
Hem slapend maaken waar, tot myn gerustigheid.

*Hy wil den Koning doorsteeken, dan wort door Karel
en Margareta belet.*

Kar. **H**oud! Frederico, houd!

Mar. Och! help, men moort myn Vader!
Ondankb'ren schelm!

Kar. Hy zal hier sterven, dien verrader!

Kon. Wat zie ik hier, myn Neef, den Hemel my behoê!

Fred. Vergeef my, groote vorst, de staatzucht brachtm'er
Zoo snode misdaat oyt vergiffenis kon krygen, (toe,
Door leet en schultberouw, zoo laat uw toren neigen
Tot die hier schuldig leit voor uwe voeten neêr.

*Porcia. Arnesto. Lodovico. Albano. Leonido,
en Mengo uit.*

Die u hoogmoedig heeft gehoont, doch bid u, eêr
Gy hem van't leven rooft, hem noch voor't laatst
te hooren.

Kon. Wel spreek, wy lûist'ren wat 't geval ons had be-
schooren,

Fred. Doorluchte Vorst, voor eerst moet ik bekennen, dat
Myn

78 HET VERANDERLYK GEVAL,

Myn staatzucht uwen val voor wis besloten had;
 Te meer, wyl Karel was zoo onverwacht gerezen,
 Dies heeft myn list, om van die kant niet meer te vrezen,
 U doen geloven dat hy uwe zoon niet was;
 Hier quam Albanoos hulp na wens my wel te pas,
 Met wien ik dit bedrog en dees verandrig broude,
 Mits ik in alles hem myn aanflag toevertroude,
 Die nu door 's hemels wil mislukt is als gy ziet;
 Dat dan dees braven Prins met recht weêrom geniet
 De kroon en septer die 'k zyn vroomheit lang benyden.
 Wy beid' misdeeden u, doch doet ons beid' niet lyden:
 Maar straf de misdaat vry door my alleen begaan;
 En niet dien man, die door myn toedoen heeft misdaan.
Kon. Albaan, zegt ons nu voort, op dat wy alles weeten.
Alb. Doorluchte Vorst, dat ik my zelf dus heb vergeeten,
 Was maar alleen uit zucht en liefde tot myn zoon,
 Om dat hy de Princes beminde, die hy 't loon
 Van weêrliefd' te vergeefs zoo langen tyt ging vergen,
 Dies nam ik voor, haar staat in 't eerste te verbergen,
 Tot dat Prins Fred'rik my bewoog, door zynen raat,
 Door haar verhooging hem te stoten uit zyn staat.
 Maar nu, ô groote Vorst! voor wien ik leg gebogen,
 Des Hemels toedoen scheid de waarheit van de logen,
 Die neem ik nu voor u tot een getuigenis,
 Dat ik de waarheit spreek, en dat Prins Karel is
 De zoon zyns Majesteits, hy stel zyn ziel geruster;
 Princes Margreet die is de dochter van uw Zuster,
 Die zy hier in het dorp ter werelt heeft gebracht.
 Straf nu myn misdaat vry, ik ben in uwe macht,
 Myn hart is nu ontlast; nu wil ik gaerne sterven;
 Den Hemel zegne uw kroon, en dees uw wettige
 erven.

Lod. O wonderlyke daat!

Por.

Veranderlyk geluk!

Arn. De Saatzucht brengt den mensch te jammerlyk in
 druk.

Lod.

OF STANTVASTIGE LIEFDE. 79

Lod. Vervoert hem, eer hy 't weet, van 't quaat in noch veel quader.

Leo. O Vorst! ik bid u, hebt doch deernis met myn vader.

Kon. Staat op gy beide, 'k wil nu door een brave daat Myn naam lauwreren dat die eeuwig niet vergaat.

Fredrico, die de dood my daatlyk noch bereiden,

Treurt nu met naberouw, en wil zyn straf verbeiden;

Indien myn straf hem al ter doot verdoemt met pyn,

't Zou wel gerechtig, maar gants niet barmhartig zyn:

Albaan heeft zyne schult gewillig ook beleden,

Den hemel die vergeeft de schulden op ons beden,

Als iemand met berouw zyn eigen misdaat ken.

'k Ben Koning, maar ik weet dat ik een mensche ben,

Een sterfelyk mensch moet hier vergeten en vergeven.

Staat op, myn Neef, staat op, ik schenk u beide 't leven.

Fred. Den Hemel gun u heil en leven in uw Ryk.

Alb. Uw nazaat in 't getal 't gestarnte zy gelyk.

Kon. Nu my den Hemel dus genadig heeft bejegend,

En door dees wond're daat myn Kroon en Staat geze-
gent,

Zoo wil ik dat myn Zoon Prins Karel zich verbint

Met Margareet; van hem, als hy van haar, bemint,

Door 't heilig huwelyk; en om meer vreugt te vinden,

Zal Porcia zich ook aan Frederik verbinden.

Kar. De Vorst gehoorzaam zyn is 't einde van myn druk.

Porc. Uw Majesteits gebod myn wil is, en myn luk.

Fred. In uw genade, Vorst, ik al myn lukken reeken.

Kon. Hoe! zwygt Margreta?

Mar. Heer, myn tong en kan door spreken

De vreugt die 't hart gevoelt niet brengen aan den dag.

Men. Zoo dunkt my is 't wel tyt dat ik eens spreken mag.

Kar. Wat wilt gy zeggen?

Men. Maar dat ik wel wilde weete,

Nu dat gy trouwen gaat met uwe Margareete,

Wat ik voor al myn dienst dan end'lyk hebben zal?

Ik hebje trouw gevolgt door bos, en berg, en dal,

Toen

80 HET VERANDERLYK GEVAL,

Toen yder jou verliet ben ik je by gebleven;
Mevrouw weet ook wel hoe het werrek is gedreven
Is het niet waar, Princes?

Mar. Hy heeft gelyk, myn Heer

Kar. Wel wat verzoekt gy dan.

Men. Het Schoutſchap, en niet meer

Ten naaſte by zel ik het daar meê konnen ſtellen;
Obroek! hoe wil ik dan die courtizanen quellen.

Kar. Het wert u toegeſtaan.

Men. Heb dank na vollen eis

Gelyk ik myne heb; komt iemant nu een reis
Te Napels, die 't verkerft, ik zweer hun zoo te plagen
Dat haar de naſmaak wel zel heugen al haar dagen.

Kar. Gy, Leonido, volg het hof, 'k verzoek u, laat

Uw droefheit, 'k zal u haalt verand'ren doen van ſta

Leo. Ik zal, genadig Heer.

Kon. Gy, Heeren, volgt ons alle

Nu 't alles tot myn wens en vreugt is uitgevallen,

Zal yder nevens ons zich voegen na de ſta

Op dat men daar op nieu het vreugdefeect hervat;

Dat yder eer den Prins, dien ik myn Kroon zal geven

All. Lang leef den Koning! lang, lang moet Prins Kallian
leyen!

Mar. Stantvaſte en kuifche liefd' verwint het end'lyk al

Kar. Verduurt de nyt, en tyt, en 't wankelbaar geval

U I T.

VAL
m;
gedron

myn Herr

niet me
den;
geen

allen eis
reis
voorwege
dagen
te u, but
en van daer

ons alle
vallen.

era;
gegeven
tins Kan

and lyk al
magerde

